

Meggyeskovácsi Óvoda

Székhely: 9757 Meggyeskovácsi, Március 15. tér 1.

OM: 203598

Pedagógiai Program 2023

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszabályok jegyzéke

Az óvoda hivatalos adatai

1. Bevezetés

2. Az óvoda küldetése

2.1. Jövőképünk

2.2. Óvodánk nevelési alapelvei, értékei

2.3. Nevelési céljaink

2.4. Gyermekeképünk

2.5. Óvodaképünk

3. Az óvodai nevelés feladatai

3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

3.2. Az egészséges életmód alakítása

3.3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

3.4. Az anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés feladatai

3.5. Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása

4. Az óvodai élet megszervezésének feltételei

4.1. Személyi feltételek

4.2. Tárgyi feltételek

5. Az óvodai élet megszervezése

5.1. Napirend

5.2. Hetirend

5.3. Ünnepek, hagyományok

5.4. Jeles napok az óvodában

6. Az óvoda kapcsolatai

6.1. Kapcsolat a családdal

- 6.2. Kapcsolat az intézmény dolgozóival
- 6.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata
- 6.4. Külhoni kapcsolatok
- 6.5. Az óvoda és az iskola kapcsolata
- 6.6. Kapcsolat a szakmai szolgáltató szervezetekkel
- 6.7. Kapcsolat a szakszolgálattal
- 6.8. Az óvoda és a családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat kapcsolata
- 6.9. Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel
- 6.10. Az óvoda és közművelődési intézmények kapcsolata
- 7. Az óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai
 - 7.1. Játék
 - 7.2. Verselés, mesélés
 - 7.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
 - 7.4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és kézi munka
 - 7.5. Művészeti nevelés
 - 7.6. Mozgásfejlesztés
 - 7.7. Külső világ tevékeny megismerése
 - 7.8. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
 - 7.9. Munka jellegű tevékenységek
- 8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás
- 9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése
 - 9.1 Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése
 - 9.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése
 - 9.3. Tehetséggondozás
 - 9.4. Logopédiai fejlesztés
- 10. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- 11. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek
- 12. A gyermek egyéni fejlődésének mérési-, értékelési rendszere
- 13. A környezeti nevelés elvei
- 14. Az egészségnevelés elvei
- 15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Zárógondolatok

Érvényességi rendelkezések

Legitimációs záradék

Jogszabályok jegyzéke

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és érvényben lévő módosításai

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai 1997. évi XXIX. törvény

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

Rendeletek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet

Az 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai

Az ENSZ Gyermek jogairól szóló Egyezménye (1989.11.20.) Kormányhatározat

Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról 1357/2011. (X.28.)

Az óvoda hivatalos adatai

Az óvoda hivatalos neve: Meggyeskovácsi Óvoda

Székhelye: 9757 Meggyeskovácsi, Március 15. tér 1.

Elérhetősége: telefon: 06-95-492-003

e-mail: meggyeskovacsiovoda@gmail.com

Az intézmény típusa: óvoda

Az óvoda csoportjainak száma: egy vegyes csoport

Az óvoda nyitva tartása: Ötnapos munkahétben naponta 7.00-tól 16.30-ig.

Az óvoda jogállása: Önálló nevelési intézmény.

Az óvoda alaptevékenysége: Óvodai nevelés, ellátás szakmai, működtetési feladatai.

Az óvoda működése: az óvoda szakhatósági engedélyekkel rendelkezik.

Az óvodai nevelés székhelyen: 1 fő szakképzett óvodapedagógus ebből 1 fő óvodavezető,

1 pedagógiai asszisztens és 1 dajka . A működéshez rendelkezésre állnak a jogszabály által előírt szükséges helyiségek és eszközök. A fenntartó az intézmény működésének tárgyi és személyi feltételeit az érvényes munkajogi és pénzügyi szabályok betartásával biztosítja.

Az óvoda fenntartója : Meggyeskovácsi Község Önkormányzata

Székhely: 9757 Meggyeskovácsi, Március 15.tér 1.

Az intézmény felügyeleti szerve: Meggyeskovácsi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

A Pedagógiai Program benyújtója: Deák Tünde Ildikó mb. óvodavezető

1. Bevezetés

Meggyeskovácsi a Rába mentén, hosszan elnyúló kis falu, mely Vas vármegye középső részén fekszik. Tájföldrajzi szempontból a Rábai teraszos sík elnevezésű kistájhoz tartozik. A község helyén már a középkorban legalább öt kis falu helyezkedett el, gyöngyfűzér formájában. Természeti környezete irigylésre méltó.

Ebben a környezetben éli meg óvodás éveit, -az önkormányzat épületében 2023.szeptemberére megnyíló óvodában - az itt élő gyermekek apraja-nagyja.

A csoportszoba, a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségekkel biztosítják a játék, illetve a gondozási feladatok feltételeit .Az óvoda épületének homlokzata - így a csoportszoba ablakai is – a Szent Kozma és Damján római katolikus templom kertjére néznek. Az épület belső részéhez csatlakozó óvodaudvar, nagy tujájával, mozgásfejlesztő eszközeivel, növényzetével a nyugalmat, családi környezetet biztosít.

Pedagógiai programunk az óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, tiszteletben tartva a gyermeket megillető jogokat, emellett alkalmas helyi értékeink megóvására, hagyományaink ápolására. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Úgy adhatjuk át a magyar kultúrát a ránk bízott gyermekeknek, hogy érzelmileg, értelmileg, szociálisan és erkölcsileg gazdagodjanak. Így a környező világ dolgaira kíváncsi, iskolára felkészült gyermekként kerülhetnek ki az óvodából úgy, hogy e közben megőriztük számukra a boldog és gondtalan kisgyermekkort. Programunk jellegénél fogva teljes hatékonysággal akkor alkalmazható, ha az óvodai nevelés teljes időtartamában, a nevelés minden területén az óvodai élet egészére kiterjed. Fejlődéslélektani, mozgáslélektani és nevelés lélektani megalapozottsága maximálisan biztosítja az egyéni bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a tehetséggondozást, felzárkóztatást.

2. Az Óvoda küldetése : Programunk küldetése, hogy támogassa a gyerekek azon jogát, hogy életkoruknak, érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Feladatunk, hogy

biztosítsunk egy az egyéni különbségeket toleráló, szeretetteljes és biztonságos családi légkört, ahol minden gyermeknek lehetősége van erősségei felismerésére és a sikerélmény átélésére.

Különös figyelmet szentelünk a testi és lelki egészség védelmére. Meggyőződésünk, hogy a harmonikus, nyugodt környezet pozitívan alakítja gyermekeink közérzetét és ezáltal egészségét is.

Óvodánk pedagógiai programjának elkészítésekor figyelembe vettük az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2.1. Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet - biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjaikat örömmel, önfeledt játékkal, kézműves tevékenységekkel és művészetekhez kapcsolódó tartalmakkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló és mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

2.2. Óvodánk nevelési alapelvei, értékei

Programunk elfogadja és épít arra, hogy a család a nevelés elsődleges színtere. Figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit és tiszteletben tartja kulturális sokszínűségüket.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek elég időt kapjanak tevékenységeikre, lehetőségük legyen egy-egy téma több irányú megközelítésére és megismerésére.

Saját érzéseiket biztonságos környezetben fedezhessék fel, tévedések alkalmával maguk jöhessenek rá a megoldásra, konfliktusaikat konszenzus alapján oldhassák meg.

A csoport belső szabályainak megalkotásában ők is részt vehessenek.

Mindig kínálunk lehetőséget a választásra az egyes tevékenységek közül.

Biztosítjuk alkotásaik kiállítását.

2.3. Nevelési céljaink

Célunk, az óvodáskorú gyermek harmonikus fejlődésének elősegítése, támogatása. Programunk, a változatos tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, tekintettel van az eltérő képességekre, adottságokra, érési, nembeli és temperamentumbeli különbségekre, szokásokra és a családok értékrendjének sokféleségére.

2.4. Gyermekeképünk

Gyermekeképünk kialakításában elsődleges szempontnak tekintjük, hogy a gyermek fejlődő személyiség, egyénenként változó testi és lelki szükségletekkel. Ennek kibontakoztatására törekszünk gyermekközpontú nevelési koncepciókkal, hogy óvodánkban derűs, nyugodt, befogadó, családi légkörben nevelkedjenek a gyermekek, biztosítva számukra, hogy egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek.

Emellett feladatunk továbbá:

- o a testi és lelki szükségletek kielégítése

- o az egészséges életmód kialakítása

- o a közösségi nevelés

- o az érzelmi nevelés
- o az erkölcsi nevelés
- o az anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- o az egyéni készségeknek és képességeknek tevékenységbe ágyazott fejlesztése.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a személyiség azon irányú fejlesztését, amely az egyén saját lehetőségeinek felismeréséhez, az önmegvalósításhoz leginkább szükséges.

- ☐ a gyermek saját szükségleteinek megfogalmazása, kielégítése
- ☐ a kreativitás, a választás, a rugalmas gondolkodás és a döntés képessége
- ☐ a pozitív énkép kialakítása
- ☐ az érzelmi élet gazdagítása
- ☐ kulturált magatartási szokások kialakítása
- ☐ a társakkal való együttműködés
- ☐ a másság elfogadása
- ☐ a művészetek, a természeti környezet iránti érzékenység

2.5. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Ezt az óvoda kiegészíti sajátos szocializációjával és biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy egységes értékrendet és nevelési szemléletet közvetítsünk a családok felé. Óvodánk nyitottsága biztosítja, hogy a szülőkkel kölcsönösen együttműködve, közösen gazdagíthatjuk a gyermek tapasztalatait és élményeit:

- o megismerjük a családok szükségleteit, értékrendjét, a szülők véleményét az óvodai nevelésről
- o bevonjuk a családokat az óvodai életbe és igény szerint szakmai segítséget adunk a családi neveléshez
- o kapcsolatot keresünk a gyerekek nagyszüleivel, dédszüleivel, az idősebb nemzedékkel és lehetőség szerint őket is bevonjuk az óvodai életbe
- o szükség esetén közvetítő szerepet töltünk be a családok és speciális szolgáltató intézmények között

Az általunk alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

- o elfogadjuk, tiszteljük a gyermek személyiségét, szeretettel megbecsüléssel és bizalommal

vesszük körül

o biztosítjuk a közösségben végezhető a gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő sokszínű tevékenységet, különös tekintettel a játékra

o a nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek értékeihez igazodnak

o az értelmi, a szociális, a testi képességeket egyénileg és életkornak megfelelően alakítjuk

o a játékon és tevékenységeken keresztül a gyermek életkorához és egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat és emberi értékeket közvetítünk

o a nemzetiséghez tartozó valamint a migráns gyermekek önazonosságának erősítése, ápolása, megőrzése, átörökítése szintén fontos feladatunk.

3. Az óvodai nevelés feladatai

3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A gyermeki személyiség komplex fejlesztése. A nevelő munkánk során olyan kompetenciákat kell fejleszteni és olyan tanult motívumokat kell kialakítanunk, melynek eredményeként gyermekeink megalapozott döntéseket tudnak hozni és azokat eredményesen tudják kivitelezni.

Feladatunk:

☑ az egészséges életmód alakítása

☑ az érzelmi, a szociális, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása

☑ az értelem fejlesztése és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

3.2. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai egészségnevelés bázisa a család. A gyermekek számára a szülők és a közvetlen környezet jelentik a modellt. A családok igénylik a segítséget a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Nagyon fontos a családokkal történő együttműködés, szakmai támogatásuk, a természetes és egészséges életmód szokásalakításának terén. Egészségnevelő munkánkat egészségügyi szűrővizsgálatokkal tesszük teljessé.

Az óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül feladat:

☑ az egészséges életmód szokásainak kialakítása

☑ a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

☑ az egészség védelme, óvása, megőrzése

☑ a betegségmegelőzés

- ☐ az esetleges hátrányok korrekciója speciális szakemberek bevonásával
- ☐ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ☐ az önmaguk és környezetük esztétikuma iránti igény alakítása
- ☐ a mozgásigény figyelembevételével a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, testedzés, testi nevelés, prevenció biztosítása
- ☐ a szabadban való tevékenykedés és tartózkodás megszervezése
- ☐ az egészséges életmód, a testápolás, tisztálkodás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása (fogmosás)
- ☐ az étkezési kultúra alakítása, erősítése
- ☐ a korszerű táplálkozás biztosítása, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése
- ☐ a higiéniai szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása
- ☐ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- ☐ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- ☐ igény szerinti segítségnyújtás a szülők számára

Fontos, hogy:

- ☐ a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi-lelki és értelmi sajátosságainak
- ☐ a szokások kialakításában biztosítsuk az ismétlési lehetőségeket
- ☐ az elsajátításhoz szükséges készségeket fejleszteni kell
- ☐ a felállított szabályok érthetőek és teljesíthetőek legyenek, bevezetésük, megismerésük és megtanulásuk fokozatos legyen
- ☐ a gyermek számára folyamatos legyen a kontroll, indokolt esetben pedig a korrekció
- ☐ a helyes viselkedést rögzítsük így biztosítva a pozitív visszacsatolást
- ☐ követendő pozitív modelleket állítsunk és legyen jó kapcsolat a modellek között
- ☐ motiváljuk a szokás-cselekedetek elvégzésére
- ☐ mindig pozitív érzelem társuljon a szokás kialakításához
- ☐ a fejlesztés során juttassuk sikerélményhez a gyermekeket

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások:

Táplálkozási szokások:

- ☑ az étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése
- ☑ kellő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában
- ☑ napi gyümölcs- és zöldségfogyasztás biztosítása
- ☑ kulturált étkezési szokások kialakítása
 - o alkalomhoz illő, esztétikus terítés
 - o evőeszközök helyes használata
 - o nyugodt kulturált étkezés
 - o helyes viselkedés az asztalnál
- ☑ terítés, segédkezés az étkezés előkészületeiben, később önálló munkavégzés
- ☑ a korszerű táplálkozás biztosítása
- ☑ a higiénés szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása
- ☑ a környezettudatos magatartás megalapozása

Higiénés szokások:

- ☑ a test ápolása, tisztántartása
- ☑ tiszta ruházat
- ☑ környezetünkben az allergénanyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása
- ☑ a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások, szabályok kialakítása (köhögés, tüsszentés, orrfújás, zsebkendő használat)
- ☑ időjárásnak megfelelő réteges öltözködés

Esztétikai szokások:

- ☑ az ízléses ruházkodás és öltözködés igényének kialakítása
- ☑ barátságos harmonikus környezet kialakítása magunk körül

A pihenés és alvás szokásai:

- ☑ a gyermekek számára megfelelő fekhelyet, nyugalmat, csendet biztosítunk az alváshoz, pihenéshez
- ☑ az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára csendes tevékenységet biztosítunk

Testi nevelés, mozgás:

- ☑ fokozott figyelmet fordítunk a gyermekkori mozgástapasztalatok megszerzésére, mert meghatározó jelentősége van a későbbi mozgásügyesség kialakulásában

☐ a spontán mozgásnak és a szervezett óvodai testnevelés foglalkozásoknak egyaránt kiemelt szerepe van

☐ tornaszobánk és udvarunk állandó lehetőséget kínál a változatos mozgástevékenységekre

Óvodapedagógus feladata:

☐ a mozgás megszerettetése

☐ a gyermek természetes mozgáskedvelésének megőrzése

☐ a mozgáson keresztül értelmi, testi és szociális képességek fejlesztése

☐ a tartásjavítás és lábboltozat erősítése

☐ képességfejlesztés az életkori mozgásfejlődési jellemzők figyelembevételével

☐ inger gazdag környezet biztosításával változatos és megfelelő intenzitású mozgáslehetőség biztosítása

☐ koordinációs képességek fejlesztése:

o a két test fél mozgásának összerendezése

o a testkép, testfogalom és testséma fejlesztése

o az alapmozgások koordinációjának javítása

o a szem-, kéz koordináció fejlesztése

☐ a mindennapi levegőn történő szabad mozgás biztosítása

☐ testnevelés foglalkozások az udvaron és a tornateremben, kis és nagymozgásos játékok, mozgáskoordináció és tartásjavító gyakorlatok

☐ térlátás, téri tájékozódás fejlesztése

☐ a gyermek életkorának megfelelő terhelés, állóképesség, kitartás és szabálytudat fejlesztése

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermeket életkorának megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemzi. Megfelelő állóképességgel és reakciókészséggel rendelkezik. Kialakult testsémája. A személyes terét megfelelően észleli. Képesé válik a személyes és közös tér megélésére a nagymozgásokon keresztül. Spontán dominancia jellemzi és érett a szem-, kéz-, láb koordinációja.

3.3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermek magatartásának jellemzője, nagyfokú érzelemvezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

- az óvodában a felnőtt-gyermek, a gyermek-gyermek valamint az óvodai alkalmazottak közötti

kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettségét illetően. A gyermekek között különbözőségeket felismerve, minden gyermeket figyelembe kell venni a maga fejlődési szintjén. A gyermekek a számukra gondosan kialakított környezetben ösztönyszerűen érdekelték saját tanulásukban.

Gyermekeinkben fejleszteni kell az önelemzés, önértékelés és önfejlesztés képességét, ettől függ képessé válik-e arra, hogy saját érvényesülését ne másoktól várja el, hanem maga ismerje fel a lehetőségeit és tegyen céljai megvalósításáért. Tudni kell engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit, ésszerű korlátok között, hogy ne sértse a csoport tagjainak érdekeit.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodapedagógus attitűdjei mintát jelentenek a gyerekek számára, ezeket a gyerekek átveszik és utánozzák. Fontos, hogy szülők és pedagógusok egyaránt el tudjuk fogadni azt, aki nem úgy beszél, rajzol, mozog, fest vagy aki eltérő magatartást tanúsít. Ha a felnőtt érzékeny a tiszteletre és az udvariasságra, akkor ezeket a magatartásformákat a gyermekek tudatlanul is átveszik.

Feladataink:

☐ a felnőttek modell értékű viselkedése

☐ az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése

☐ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkör megteremtése, melyben kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket

☐ közös élmények tapasztalatok útján a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, az erkölcsi érzelmek megalapozása

☐ a tevékenységekben az eredményre törekvés, az akarat fejlesztése, az akadályok leküzdésére nevelés, a szociális technikák tanítása

☐ kedvező énkép kialakítása, az önkifejező törekvések támogatása

☐ állandó értékrendszer megteremtése

☐ a különbözőségek elfogadása

☐ a személyes és csoportélet hagyományainak ápolása

☐ a természetben és az emberi környezetben jelenlévő jóra és szépre való rácsodálkoztatás, és ezek megbecsülésére való nevelés

☐ a szülőföldhöz való kötődés, a nemzeti identitástudat és a hazaszeretet megalapozása.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermek növekvő önállósága egyre inkább megfigyelhető, tudja nevét, nemét, jogait igyekszik érvényesíteni. Óvodából iskolássá érik, szüleitől könnyen elválik és bízik a vele foglalkozó felnőttekben, velük beszélgetéseket kezdeményez. Könnyen bevonható a csoport tevékenységeibe, érdeklődő, önként is kapcsolódik már gyermekek játékához. Az óvodai élet szokásait ismeri és szabályait betartja. Tiszteletben tartja az életkorból és a képességekből eredő különbségeket társai között. Szívesen dolgozik együtt társaival. Szeret óvodába járni. Problémáit megbeszéléssel oldja meg vagy konszenzust köt. Odafigyel a csoportszoba és az óvoda berendezési tárgyaira.

3.4. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, áthatja az óvodai nevelő tevékenység egészét. A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyerekek. A beszédminőség alakulását, a szókincs bővülését segítik a nyelvi játékok, a tevékenységeket kísérő beszélgetések, közös társalgások és a szabad önkifejezés a drámajátékban. Minden gyermek érezze, hogy fontos számunkra, kíváncsiak vagyunk a véleményeire, kérdéseire.

Cél, hogy a gyermek elsajátítsa a beszélő magatartást, ezt segíti ha:

☐ érzelmi biztonságban van

☐ nyugodt, derűs légkör veszi körül

☐ érzi a személye iránti érdeklődést

☐ ha türelmesen kíváncsiak gondolatainak, érzelmeinek kifejezését

☐ a migráns gyerekek befogadása nem jár a saját nyelvük és kultúrájuk sérelmével

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységeket.

Óvodapedagógus feladata:

- ☐ a gyermekeket hozzászoktatni, ahhoz, hogy szabadon elmondhassák érzéseiket, gondolataikat
- ☐ lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek kreatívan megnyilvánuljanak, rögtönözhessenek, játszhasanak a nyelvvel
- ☐ figyelemmel és teljes odafordulással valamint a témához kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren a gyermek beszédaktivitását
- ☐ az óvónő minden helyzetben legyen érdeklődő
- ☐ a felnőtt mintaértékű beszédpéldája, a magyar nyelv értékeinek közvetítése a gyermekek számára
- ☐ természetes beszédhelyzetek teremtése, a gyermek kommunikációs kedvének ösztönzése és fenntartása
- ☐ az érzelmek, gondolatok, tapasztalatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése
- ☐ ismeretek, értelmi képességek rendezése, bővítése, gyakorlása
- ☐ a kommunikációs képesség, a kontaktusteremtés és az önkifejezés eszközeinek fejlesztése
- ☐ szókincsbővítés
- ☐ metakommunikáció képességek fejlesztése
- ☐ ismert, kitalált mesék, történetek elmondása
- ☐ az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása
- ☐ beszédszervek fejlesztése, ápolása
- ☐ szakember bevonása

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Óvodáskor végére a gyermek tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Mondataiban változatosan szerepeltet főneveket, igéket, mellékneveket, számneveket és névmásokat. Megérti az utasításokat és követi azokat. Beszédében megjelennek az elvont fogalmak és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak. Megfelelő hangsúllyal, hangerővel és az elvárt tempóban beszél, hatásosan kifejezve érzelmeit és gondolatait. A nap történéseit összefüggésében elmondja. Az új és ismeretlen kifejezések jelentésére rákérdez. Szívesen nézeget könyveket és rajzol belőlük. Mondanivalójának kifejezését beszéden kívüli mozgással is segíti.

3.5. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi fejlesztés során a gyermek eltérő tapasztalataira, egyénileg és közösen átélt élményeire, érdeklődésükre és nagyfokú kíváncsiságukra építve a cselekvés, tevékenység, a beszéd és a gondolkodás egységét biztosítjuk számukra. Továbbá fontosnak tartjuk:

- ☐ az egészséges életmód szokásainak alakítását
- ☐ a mozgásigény és a szükségletek kielégítését, a gyermekek gondozását

- ☐ az egészség megóvását, védelmét
- ☐ a hagyományok ápolását
- ☐ a természet, az élőlények szeretetét és védelmét, a környezettudatos magatartásra nevelést
- ☐ az írott nyelv és a jelzések iránti érdeklődést
- ☐ az esetleges hátrányok korrekcióját speciális szakemberek bevonásával

További feladat:

- ☐ spontán és tervezetten szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése
- ☐ gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra, élményekre és tapasztalatokra építve
- ☐ az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet, kreativitás, alkotóképesség) fejlesztése
- ☐ az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása

Célunk az önálló ismeretszerzés kifejlesztése, a felfedezésre való alkalmasság kialakítása, az értelmi képességek és készségek formálása. Eljuttatni a gyerekeket a tapasztalaton alapuló gondolkodástól a fogalomalkotásig.

Hangsúlyt fektetünk személyes példamutatásunkon keresztül a becsületességre, az őszinteségre, az igazságosságra, a jó és a rossz felismerésére, a gyengébb védelmére, segítségére, a felelősség vállalásra és a különbözőségek elfogadására. A gyermekeken keresztül a szülőknek is közvetítjük ezeket az értékeket.

Az óvónő feladatai:

- ☐ a valóság-hű észlelés fejlesztése, amely során a külvilág tárgyai, jelenségei tükröződnek a tudatukban
- ☐ a figyelem összpontosítására, megfigyelésre való képesség fejlesztése
- ☐ a különböző helyzetekben biztosítsa hogy a megoldásra váró feladatok elvégzése közben a gyermekek új tapasztalatokat ismereteket szerezhessenek
- ☐ biztosítson lehetőséget a meglévő ismeretek alkalmazására, ok-okozati összefüggések felismerésére
- ☐ emlékezetfejlesztés
- ☐ képzeletfejlesztés
- ☐ gondolkodásfejlesztés

☐ kreativitás fejlesztés

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermek akaratlagos figyelemre képes, könnyebbé válik figyelme megosztása és átvitele. Egyszerű, bővített vagy összetett mondatokat visszaad hallás után. Rövid és hosszú távú emlékezete megbízható. Rendelkezik rövid történetek, mesék szándékos megjegyzésének és a lényegesebb mozzanatok kérdések alapján történő felidézésének képességével. Átlátja az egész és részeinek viszonyát. Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van. Ok-okozati összefüggéseket ismer fel. Szóbeli kifejezőkészsége fejlődik. A tanuláshoz szükséges tapasztalatok ,alapismeretek és gyakorlati készségek kialakulnak. Környezetére és önmagára nézve megfelelő alapismeretekkel rendelkezik. Kialakul a feladattudata, feladattartása, az önálló munkavégzésre való képessége.

4. Az óvodai élet megszervezésének feltételei

4.1. Személyi feltételek

Intézményünk harminc kisgyermek fogadására képes. Az itt dolgozó óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak elkötelezettek a hivatásuk iránt.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógusok és a dajka személyisége meghatározóak a gyermekek számára.

Egésznapos nevelőmunkánkban mint modell és időnként mint példakép kifejezésre juttatjuk:

- ☐ a gyerekekkel kapcsolatos együtt érző, oda-és ráfigyelő, szeretetteljes magatartást,
- ☐ műveltségéből fakadó intelligenciát,
- ☐ pedagógiai és pszichológiai ismereteken, gyakorlati jártasságokon alapuló óvodai szakértelmet,
- ☐ kulturális magatartásból eredő etikus, esztétikus magatartást és viselkedést,
- ☐ önképzésünk igényét,
- ☐ a velünk kapcsolatba kerülő személyekkel szemben kifejezésére jutó tiszteletet, probléma-és feladatérzékenységet,
- ☐ a gyerekek fejlődését-fejlesztését elősegítő értékek, eszmék, normák közvetítését,
- ☐ szervezőképességet, amely a nevelési koncepció feltételei között lehetővé teszi a különböző alternatívák választását Nem teszünk különbséget gyermek és gyermek között, a nemzetiséghez tartozó és migráns gyermekek nevelése alkalmával feladatunk, hogy megvalósítsuk a kapcsolódó nevelési célkitűzéseket.

4.2. Tárgyi feltételek:

A csoportszoba tárgyi és személtető eszközökkel való ellátottsága elegendő a program megvalósításához. A játékok és képességfejlesztő eszközök bővítése átgondolt és megtervezett formában valósul meg, a fenntartó, a szülők támogatása valamint az óvodapedagógusok leleményessége által. Óvodánk egy csoportszobával, egy tornaszobának használható nagy teremmel, tágas gyermeköltözővel, gyermek- és nevelői mosdókkal, tálaló konyhával és felnőtt öltözővel

rendelkezik. Az intézményhez tartozó zárt udvar többféle lehetőséget kínál a szabadban töltött idő változatos megszervezéséhez, a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez.

A játéktevékenységhez szükséges eszközök:

☐ szerepjátékok, építő-, konstruáló játékok, szabályjátékok, barkácsolás, dramatizálás és bábozás eszközei

☐ mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök

☐ zene, ének, énekes játékok eszközei, gyermek és felnőtt hangszerek

☐ kommunikációs képességek, anyanyelv fejlesztésének eszközei

☐ észlelést, érzékelést, figyelmet, emlékezetet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök

☐ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközei

☐ természeti-, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok

☐ zenelejátszó

☐ diavetítő, vetítővászon, bábparaván, bábok

5. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés a pedagógiai program alapján történik, amit a fenntartó jóváhagy. A gyermekek nevelése a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. A gyermekek a tevékenységeket az óvodapedagógusok átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően végzik a választható foglalkozásokon. A tevékenységek jellegét, illetve formáit, az egyéni fejlettség és az életkori jellemzők befolyásolják. Az óvodapedagógusok a tevékenységeket differenciáltan szervezik, a foglalkozások időtartamaira 5-30 perc ajánlott.

Szemponatok:

☐ a pedagógiai program elvárásainak és céljainak megfelelő tervezés

☐ az óvoda helyi sajátosságait, a gyermekcsoport összetételét figyelembe vevő tervezés

☐ a helyi szokások és a gyermekek egyéni szükségleteinek megjelenése a napirendben és heti rendben

☐ a gondozásnak kiemelt szerepe van a gyermekek önállóságának segítésében

☐ rugalmas, folyamatos napirend, amelyben a játék kitüntetett szerepet kap

☐ megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek harmonikus arányban vannak

☐ a gyermekek fejlődésének nyomon követése és erről a szülők tájékoztatása

☐ pedagógia programunk célrendszerének megfelelő többletprogramok szervezése

5.1.Napirend

Az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez a napirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A gyermekekben érzelmi biztonságot teremtenek a rendszeresen visszatérő ismétlődések. A napirendünk jellemzője a folyamatosság és a rugalmasság, figyelembe veszi a helyi szokásokat, igazodik a programunkban megfogalmazott feladatunkhoz. A rendszerességet az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések időpontja, szabadlevegőn tartózkodás, stb.). A rugalmasság vonatkozik az egyéni alvásigény figyelembevételre, az alapvető biológiai szükségletek rugalmas kielégítésére. Fontos, hogy mindig elegendő időt hagyjunk a játékra.

JAVASLAT AZ ÓVODAI CSOPORT NAPIRENDJÉRE

Időtartam * Tevékenység

7.00-12.00 Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)

Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban

Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban)

Ismerkedés a természeti világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában

Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

o Verselés, mesélés

o Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

o Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka

o Mozgás-testi nevelés

o drámapedagógiai játékok

o A külső világ tevékeny megismerése

☐ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

12.00-15.00 Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)

Pihenés

15.00-16.30 Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)

kiegészítő óvodai tartalmak

Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

5.2.Hetirend

A hetirendben két alkalommal a gyermekek életkorától függően az óvodapedagógus ajánl fel különböző mozgásfejlesztő szabályjátékokat, kezdeményezett vagy kötött formában, a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve. A keret és az időtartam változó.

A műveltségterület integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség változatos tevékenységekre. Csoportunk vegyes összetételű, a nagyoknak kötelezően választható differenciált tevékenységei, a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek. Az óvodapedagógus a gyerekek fejlettsége valamint a tevékenység jellegétől függően határoz arról, hol van szükség a közvetlen részvételre, segítő közreműködésre.

Tevékenységek javasolt szervezeti formái:

Szervezett tevékenység

Párhuzamosan végezhető differenciált és csoportos tevékenységek

Mozgás, testi nevelés

Verselés, mesélés, drámapedagógiai játékok

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka

Külső világ tevékeny megismerése -

Matematikaitartalmú tapasztalatok

Mindennapos mozgás

5.3.Ünnepek, hagyományok

Óvodánk mindennapjait meghatározzák mind a saját hagyományok, mind a magyar néphagyományok, környezeti jeles napokhoz tartozó hagyományok átadása és az ünnepekre való felkészülés, melyekbe a családokat is bevonjuk. Nemzeti ünnepeink közül elsősorban a nagyobbakkal emlékezünk meg a Márciusi ifjakról.

Feladatunk:

o a szülőkkel és gyermekekkel az ünneplés jelentőségének megérettetése

o az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből

o az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése

o az ünnep előkészítése és lezárása

Óvodánk hagyományos ünnepei és rendezvényei:

Márton-nap november:

néphagyomány felelevenítése, népijátékok

Mikulás december: Mikulás köszöntése, ajándékozás

Adventi gyertyagyújtás: készülődés , hangulatteremtés

Karácsony: ünnepre való ráhangolódás

Farsang : jelmezes mulatság

Március 15. megemlékezés

Húsvét: húsvéthoz kötődő néphagyományok

Anyák napja: készülődés, édesanyák köszöntése

Gyermek-nap :közös élmény, kézműves és ügyességi játszónap

Nagycsoporthozok búcsúztatása

5.4. Jeles napok az óvodában

☐ Állatok világnapja október 4.

☐ Víz világnapja március 22.

☐ Egészség napja április 7.

☐ Föld napja április 22.

☐ Madarak és fák napja május 10.

☐ Környezetvédelmi világnap június 5.

☐ Magyar kultúra napja január 22.

A Pedagógiai program kiegészítő tevékenységei

☐ „Népmese napja” – interaktív mesedélelőtt

☐ „Hangok világa” – A „Zene világnapja” alkalmából

☐ „Mesebirodalom” – mesékhez kapcsolódó dramatikus játékok

☐ „Karácsonyi fény” – kézműves délelőtt az ünnepre való ráhangolódás jegyében

☐ Farsangi alakoskodás – télűzés, kisébáb égetés

☐ „Táncház”

Az óvodapedagógusok által szervezett programokon minden gyermek részt vesz.

6. Az óvoda kapcsolatai

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletnek. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

6.1. Kapcsolat a családdal

Az elsődleges szocializáció szerepét a család tölti be és ez mással nem pótolható. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik elsősorban. A családdal való együttműködés ennek alapvető

feltétele. Az óvodapedagógus a kapcsolattartás során figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait.

Bizonyos esetekben, a gyermek érdekében, az óvodának át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat. Ilyenkor lényeges, hogy biztonságot nyújtson a gyerekek számára. A megfelelően működő családok életének, értékrendjének, szokásainak megismerése ugyanilyen fontos. Nélkülözhetetlen, hogy megértéssel közelítsünk a családhoz. Az óvodapedagógus mindig hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát, ezzel is erősíti a szülő kötelességérzetét.

Az óvodánkban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- o kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás
- o a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja
- o internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei
- o szülői értekezletek szervezése
- o szülői közösség működésének segítése
- o nyílt napok lehetőségének megteremtése
- o közös kulturális programok szervezése
- o kirándulás

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a család megismerje azt a környezetet, azokat a tevékenységeket, amelyet az óvoda biztosít. A család bevonása az óvodai életbe a tudatos kapcsolatépítés eredménye.

A családok bevonásának fontos szabályai:

- ☐ az óvodapedagógus elsősorban gondozási, szervezési feladatokat bízhat a szülőre, az óvodai nevelés nem a szülő feladata
- ☐ a szülő csak akkor tölthet időt a csoportban, ha egészségi állapota nem veszélyezteti a többi gyerek egészségét
- ☐ az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőt a gyerekekkel
- ☐ a szülő nem adhat ki információt illetéktelen személyeknek
- ☐ a szülő nem mondhat véleményt mások gyermekeiről

A szülők jelenléte az óvodai életbe:

- ☐ a passzív részvételt vállaló szülő jelenléte elsősorban saját gyermekének megfigyelését szolgálja
- ☐ a passzív-segítő szülő együttműködik a gyermek beszoktatásában, részt vesz saját gyermeke gondozásában

☐ aktív-segítő szülő előre tervezve alkalmanként közreműködik a gondozásban és az egyes tevékenységekben

A faliújságon az óvodapedagógus előre jelezheti azokat a napokat és tevékenységeket, amikor számít a szülők közreműködésére.

A együttműködés a családokkal akkor veszi kezdetét, mikor tájékoztatást kapnak arról, hogy gyermeküket felvették az óvodába. A családok megismerését követően tudjuk eldönteni, miként lehet együttműködést kialakítani a szülőkkel.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái:

Informális kapcsolattartás:

☐ a falitáblán elhelyezett írásos kérések, köszönetnyilvánítások, információk, programajánlók, tájékoztatók az óvodai programokról

☐ elektronikus kapcsolattartás

Formális kapcsolattartás:

☐ szülőértekezletek

☐ fogadóórák

☐ családok meghívása csoportszintű rendezvényekre

☐ kérdőívek

☐ nyíltnapok

☐ beszámolók

A családok részvételének lehetőségei az óvodai életben:

☐ csoportszintű rendezvényeken való részvétel

☐ közös kirándulások és szabadidős programok

☐ a családok bemutatkozása

☐ apukák, anyukák, nagyszülők foglalkozásainak bemutatása

A szülők azáltal, hogy közvetlenül részt vesznek az óvodai életben, mintát láthatnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok szemléletét. Ötleteket kaphatnak, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni, miközben gazdagíthatják a csoport tapasztalatait saját személyiségükkel.

A családok aktívan rész vállalnak az óvoda feltételrendszerének javításában.

6.2. Kapcsolat az intézmény dolgozóival

Az óvoda szakmailag önálló intézmény, a nevelés és oktatás helyi rendszerének első lépcsőfoka. A gyermekek képzik a rendszer alapját, akikért maga az egész intézmény működik. A gyermekek zavartalan ellátása érdekében minden tényezőt össze kell hangolni. Az óvodapedagógus/pedagógiai asszisztens és a dajka harmonikus összedolgozása szükséges ahhoz, hogy jó színvonalú pedagógiai

eredmények szülessenek. A szakképzett dajka segít a gyermekek gondozásában, szervezési munkák átvállalásában a tevékenységekben való részvételével.

Kapcsolattartás formái:

☐ értekezletek

☐ szakmai megbeszélések, belső képzések

☐ szervezetfejlesztési programok

☐ elektronikus levelezés

☐ telefonos kapcsolattartás

6.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az óvoda vezetője rendszeres munkakapcsolatban áll a fenntartóval, tájékozódik az óvodát érintő kérdésekben. Évenként, illetve szükség szerint alkalmanként beszámolóokban jelzi az elvégzett és elvégzendő feladatokat. A beszámoló részletezi mind a szakmai mind a tárgyi területeket. Az óvodavezető javaslatokat tesz a problémák megoldására.

6.4. Külhoni kapcsolatok

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

6.5. Az óvoda és az iskola kapcsolata

A kapcsolattartáshoz szükséges a kölcsönös látogatások megszervezése, a tanítók és az óvodapedagógusok szakmai megbeszélése. A nagycsoportos gyermekeknek minden évben lehetőségük van tanóra látogatásra. Az iskola által szervezett programokon ismerkedhetnek az iskolai környezettel.

6.6. Kapcsolat a szakmai szolgáltató szervezetekkel

Folyamatos, illetve alkalmi rendszerességgel vesszük igénybe a pedagógiai szakmai szolgáltató szervezet munkáját.

6.7. Kapcsolat a szakszolgálattal

A kapcsolattartás folyamatos az utazó logopédus által, aki hetente egyszer fejleszti a logopédiai fejlesztésre szoruló gyermekeket. Illetve szükség szerint igényeljük a szakszolgálat segítségét.

6.8. Az óvoda és a családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat kapcsolata

Az óvoda vezetője vállalja a gyermekvédelmi munkához szükséges feltételek megteremtését és a feladat ellátását. Kiemelt feladat a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés, a prevenció, a veszélyeztetettség feltárása, a családok életviteli problémáiban való segítségadás. Azokat a problémákat, amelyek már nem az óvodavezető hatáskörébe tartoznak, szóban és írásban jelzi a családsegítő szolgálat felé.

6.9. Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel

A gyermek egészségének, higiéniás állapotának felügyeletét a védőnői szolgálat gyakorolja. Rendszeres időközönként ellenőrzik, hogy a gyermek fejlődése életkorának, egyéni sajátosságainak megfelelő-e.

6.10. Az óvoda és közművelődési intézmények kapcsolata

A mindenkori aktualitásokhoz igazodva igénybe vesszük a község művelődési termét, múzeumot látogatunk és ott megtekintjük az időszaki- és az állandó kiállításokat.

Figyelemmel kísérjük a gyermekeket érintő programokat és szélesítjük kapcsolatainkat.

7. Az óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

7.1. A játék

A játék örömforrás, a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Kiemelt jelentőségének meg kell mutatkoznia a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is. Integráló tevékenység, a spontán tanulás színtere. A gyerekek játék közben számtalan ismerettel és tapasztalattal gazdagodnak. Egyes játékfajtákban cél nélkül reprodukálják mások munkáját, míg más tevékenységekben, mint például barkácsolásban, konstruálásban töreksenek valaminek a létrehozására.

A gyermek a játékban számtalan információt ad belső világáról, önmagáról, kellemes és kellemetlen élményiről. A játék közben alakulnak társas kapcsolati gazdagodnak a világról szerzett tapasztalatai és ismeretei, fejlődnek szociális érzelmei. A játékban integrálja a belső és külső világot. A képzelete a híd a játék és a valóság között.

A szabad játék során a gyermekek önként, spontán tevékenykednek. Ez a tevékenységforma meghatározó a nap folyamán. A gyerekek a szabad játékban az óvodapedagógus felajánlásai közül is választhatnak. A gyermekek játékválasztása függ érdeklődésüktől és fejlettségüktől. A szabadjátékhoz megfelelő időtartamot a napirend biztosítja.

A gyerekek az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységek következetes, tervszerű munkát követelnek az óvónőtől. A választott játékfolyamatot a gyermekek kreativitásuktól, önállóságuktól függően alakítják.

Az óvodapedagógus feladat:

- ☐ játék optimális feltételeinek megteremtése
- ☐ az élmények forrásainak tervezése
- ☐ a közös élmények gazdagítása
- ☐ a szocializáció segítése
- ☐ érzelmek, magatartásmódok, szokások formálása
- ☐ a kultúra közvetítése
- ☐ a kevésbé önálló, nem kreatív gyermek játékának fejlesztése
- ☐ az óvodai nevelésben felvállalt feladatainak érvényesítése

Az óvodapedagógus magatartása mintaértékű, mindig megoldási javaslatokat kínál. A gyermek igényeitől függően maga is bekapcsolódik a játékba. Az óvónő szükség szerint segít a gyermekek közötti konfliktusok megoldásában, a viták demokratikus megvitatásában. A gyermekek játékukban újra és újra feldolgozzák egyéni és közös közvetlen vagy közvetett tapasztalataikat, élményeiket. A nagyobbak egy-egy kedvenc játékukat napokon keresztül folytatják. A játékeszközök egy részét a gyerekek maguk is készíthetik, valamint gyűjthetik.

A csoportszobában elkülönítjük a mozgalmasabb és nyugodtabb tevékenységek színterét. A terek igény szerint alakíthatóak a mobil bútorok és eszközök segítségével attól függően, hogy mit kíván a játék témája és fejlettségi szintje. A játékokat nyitott polcokon tároljuk.

A gyermeknek élményt jelent minden átélt helyzet. A játékból következtetni lehet az egyéni élményeire. Fejlődése elősegítése érdekében fontos a sok közös élmény. A játéktevékenységeket gazdagítja az élmények tevékenységekhez történő kapcsolása. Meghatározó élményeket szerezhetnek kirándulások alkalmával, ilyenkor megbeszéljük a gyermekekkel hová mennének szívesen, figyelembe vesszük érdeklődésüket, tájékozottságukat.

Az óvodapedagógus kezdeményezhet mozgásos szabály- és társasjátékokat ezzel is fejlesztve a gyermek egyéni képességeit, részképességeit. A gyermek önálló döntés és érdeklődés alapján kapcsolódik be a játékba, amely fejleszti a kommunikációt, mozgást és a pszichikus funkciókat. Az óvónő indirekt formában segítheti a játékot vagy társként is részt vehet a tevékenységben.

A játék során:

- ☐ a pedagógus a játékban modellként működik, később bevonható társ marad
- ☐ indirekt módon irányítja a szabad játékot, amely elmélyült és zavartalan kell, hogy legyen
- ☐ jelenlétével segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását
- ☐ a játék fejlessze a kreativitást és pszichés funkciókat
- ☐ a gyermekek személyiségének megismerése érdekében figyelje a játékban mutatott jelzéseit
- ☐ a játéktevékenységben alakítsa ki az együttműködés szokásait, az udvarias magatartás formáit
- ☐ tolerálja a játékban felmerülő fejlődésbeli különbségeket
- ☐ segítse a csoportélethez kötődő hagyományok ápolását
- ☐ jelenjen meg az anyanyelvi nevelés
- ☐ alakuljon a társas kapcsolatok szintje, minősége

A játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedezőjátékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. A hatékony tanulást az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg.

Programunk a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket és a szabad játékot. A szervezett tevékenységek a játékos tanulást jelentik meg, tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Kiemelt feladatunk a szabad játék tiszteletben tartása. A gyerekek a játékon keresztül, a játékban gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést és kitartást. Játék során átélik a szerepeket és hozzájuk tartozó magatartásformákat. Célunk megalapozni a gyermekekben azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számukra a későbbi tanulás és önfejlesztés.

Az óvodapedagógusok feladata az élményszerzés lehetőségének megteremtésében:

Gyakorló vagy funkciójáték:

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismétlése során szerzett örömek miatt a gyermekek nehezen hagyják abba.

E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival a tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyermekek. Az óvodapedagógus változatos eszközöket biztosít a gyerekek számára.

Építő játék:

A gyermekek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból építő elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése. A gyermekeknél megjelenik e játékfajta keretében is az eredményességre törekvés. Megfelelő játzó szőnyeggel változatos építő elemek biztosításával fejleszti az óvodapedagógus az építőjátékot.

Szerep (utánzásos) játék:

A szerep (utánzásos) játékban a gyermekek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt (utánzott) - állatok és emberek is lehetnek - szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számukra lényeges mozzanatokot.

A gyermekek fejlődésük során egyre tökéletesebben utánozzák, valósítják meg játékukban az őket körülvevő közvetlen és közvetett környezetükben élő emberek munkáját, emberi magatartását. E játék segíti leginkább az emberek közötti társas kapcsolatok fejlődését. Az alá-fölérendelt szerep elfogadását. A szerep (utánzásos) játék fejlesztése érdekében az óvodapedagógus különböző játék-szerepjáték kiegészítőket készít vagy a gyerekekkel közösen készíti el.

Dramatikus játék:

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek – a saját elgondolásuknak megfelelően – vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják.

A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. Ezek elsősorban óvodapedagógusi kezdeményezésre történnek. A gyermekek spontán vesznek részt benne. Így észrevétlenül segítheti viselkedésük alakítását is.

A dramatikus játék fejlődésében ,fokozatosan előtérbe kerül a szerep minél tökéletesebb eljátszására törekvés. Ezzel a játéktevékenység egyre több rokonságot mutat a színészi szerep megformálásával. Az óvodapedagógus a dramatizálás kellékeit, eszközeit készíti el a gyerekekkel.

Mozgásos játék:

Domináns eleme az aktív mozgás. A mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját, és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják.

E játékban a gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel, változó helyzetekből adódó lehetőségek kihasználásával vesznek részt.

A különféle eszközökkel egyedül vagy társakkal végzett játékok elsősorban a gyermekek mozgásfejlődését, téri tájékozódását segítik.

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

Szellemi játékok:

A szellemi játékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játékszituáció a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Feltétele a játékfeladat fokozott tudatosítása és kiemelése, továbbá a játékszabályok érvényesítése. A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása morális magtartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermekeknél az önértékelés mozzanata.

Népi játékok:

A népi játékok tartalma, formája rendkívül sokrétű. Sajátos játékműveletei visszatükrözik az adott nép termelési életmódját, gondolat- és érzésvilágát.

Fő típusai: énekes-táncos játékok, mondókás játékok, dramatizáló játékok, társasjátékok és

vetélkedőjátékok, mozgásos játékok (üldöző-rejtőző, üldöző-menekülő, pásztorjátékok, küzdő-erőkifejtő, labdajátékok).

A népi játékok - a fentiekből következőképpen - az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban is jelen vannak.

A játék anyanyelv fejlesztő hatása:

A gyermekek egész napját átható játék állandó kommunikációs lehetőséget teremt. A játék érzelmi töltete kiváló teret biztosít az anyanyelvi fejlesztés számára, ezért az óvodapedagógus segítő, szervező, irányító tevékenysége erőteljesebb hatású, mint más tevékenységeknél. A nyelvi gyakorló játékok (ciklikus sorok, népi bölcsőrigmusok, göcöggetők, lovagoltatók, ringatók) biztos alapokat adnak a nyelvi kifejezőképességhez.

A szerepjátékok és dramatizálás anyanyelvfejlesztő lehetőségei:

- ☐ A felnőttek szerepének utánzása, a szerep átadása a szerepjátékok során.
- ☐ Népi játékok (csúfolódók, kiszámolók, kikérők) játszása, párbeszéd átemelése.
- ☐ Egyszerű mozgás- és akusztikus sorok lejátszása dramatikus játék keretében.
- ☐ Mesehallgatás során megragadott szituációk dramatikus játéka.
- ☐ Versek, énekek szövegtartalmának megfelelő dramatikus játékok.
- ☐ Szituációk eljátszása bábokkal, a bábok mozgatása, beszéltetése.
- ☐ A természeti és a társadalmi valóság leképezése, modellálása.
- ☐ Szerepjátékokhoz tereptárgyak, építmények konstruálásának megbeszélése.

- ☐ Az építés, a konstruálás kommunikációs formái, a kérés és csere nyelvi fordulatai.
- ☐ A játékok szabályainak megismerése és használata (pl.: ciklikus sorok, szótöredékek, szósorok, bővülő mondatok, ritmikus játékok, kiszámolók).
- ☐ Szabályok felismerése és konstruálása különböző percepciófejlesztő játékokban.
- ☐ A ismétlődő szabályosság felismerésével (pl. felelgetős) új szabályok alkotása.
- ☐ Mozgásos szabályjátékok (ugróiskola, labdaiskola, erőjátékok) nyelvi megfogalmazása.

Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget teremtsünk a gyerekeknek az elmélyült játékhoz.

Ezért napirendünket ennek megfelelően szervezzük. A laza, rugalmas időbeosztás, a kiegyensúlyozott, nyugodt légkör, a vidám hangulat, az érdeklődést kiváltó ingerek és különféle játékeszközök biztosításával elősegítjük, hogy a gyerekek spontán játéktevékenysége kialakuljon.

A játékok szervezésében, tartalmában, az események eljátszásában a gyerekeknek teljes önállóságot engedünk. A képzeletükre bízunk a játék menetét, a szerepmegvalósítást, a játékeszközök és a hely megválasztását.

Az eszközök sokoldalú felhasználását megengedve elősegítjük kreativitásuk, képzeletük fejlődését.

Óvodapedagógus feladata:

- ☐ A gyermekek játékanak megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében.
- ☐ Az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása játék során.
- ☐ A társas kapcsolatok, egyéni kötődések támogatása. Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése és folyamatos fenntartása.
- ☐ Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- ☐ A játékok gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora – függetlenül a korcsoporttól – legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére.
- ☐ A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, építés, képalakítás, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek elhelyezése oly módon, hogy a gyermekek bármikor szabadon választhassák azokat.
- ☐ Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása.
- ☐ A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- ☐ A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (pl. Henger bújáshoz, füles labda).
- ☐ Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.

☐ A gyermekek ismeretében élményként előhívó tárgyakról való gondoskodás. A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek az óvodáskor végére szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan érett gyermek több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését. Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Feladattudata kialakulóban van, ami a feladat megértésében, feladattartásban és az egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Képes együttműködni, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársaival.

7.2. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkésítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mese átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, eközben fejlődik a fantáziája, képzelete. Mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplőkre saját félelmeit, örömeit. Az óvodapedagógus mesélése, verselése, mondókázása alkalmat nyújt a személyes kapcsolat kialakítására. A gyermekek kezdeményezéseire, az óvodapedagógus ösztönzésére a mesélés, mondókázás, verselés sokféle tevékenységhez spontán is kapcsolódik. A gyerekek maguk is alkothatnak meséket, készíthetnek közös vagy egyéni mesekönyveket, melyeket saját illusztrációikkal gazdagíthatnak. A verselésnek a szavakkal való ritmikus játéknak a szókincsbővítésben, az emlékezet és gondolkodás fejlesztésében van kiemelt szerepe.

A mozgással összekapcsolt játékos mondókák, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és az anyanyelvi neveléshez.

Feladatok:

☐ mindennapos mondókázás, verselés, mesélés

☐ a belső képalkotás folyamatának elősegítése, a mesetudat erősítése

☐ népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül irodalmi élmény nyújtása

☐ érzelmi, esztétikai nevelés

☐ közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével a nemzetiségi és migráns gyermekek esetében is

☐ önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés

Bábozás, dramatizálás:

Bábozással fejleszthető a gyermek képzelőereje, mozgáskoordinációja, metakommunikációs, szociális képességei. Valamint fejlesztjük, erősítjük beleérző és azonosulási képességeit is. A bábjáték örömforrás, mely alkalmas mentális sérülések feltárására és terápiára is.

- o óvodapedagógus bábjátéka
- o kommunikáció
- o gyermek bábjátéka
- o bábkészítő tevékenység
- o esztétikai élménynyújtás
- o személyiségjegyek tükröződése
- o testséma fejlesztés
- o drámajáték elemek
- o szerepazonosulás
- o metakommunikáció

Óvodánkban fontosnak tartjuk a gyerekversek, mesék, történetek mindennaposságát, az előadásmód személyes varázsát. A gyermekek érzékeljék az irodalmi alkotások hangulatát, éljék át a szöveg humorát. A mesék erkölcsi mondanivalóját szólásokkal, közmondásokkal erősítjük meg. A bábozás megszerettetésére is gondot fordítunk. Elvünk, hogy a gyermekek kevés verset tanuljanak meg, de azt tudják elmondani jó hangsúlyozással, érthetően.

Javasolt tartalom:

3-4 évesek: Mondókák, állatmesék, ölbéli játékok, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes-mesés könyvekkel.

4-5 évesek: Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.

5-6-7:évesek

Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, fabulák, csalimesék, tündérmesék, népmesék

A napi tevékenység során az óvó többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók... ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövésére, befejezésére is.

Törekszünk arra, hogy a vers iránti érdeklődés belülről fakadjon, érzelmi alapon és esztétikai élményen nyugvó legyen. A vers, mese bárhol elmondható: buszon, múzeumban, séta közben, erdőben.

Eszköz: A tevékenység motiválásához, figyelem tartósságának a megteremtéséhez használt bármilyen figyelemfelhívó eszköz.

Óvodapedagógus feladata:

- ☑ Változatos irodalmi élmények közvetítésének feltételeit megteremti.
- ☑ Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag igényes kiválasztása.
- ☑ Elsősorban a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok tartalmából, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- ☑ Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása. Mesekuckó kialakítása.
- ☑ Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére. Szívesen dramatizál, bábozik.

Kiegészítő- és bábeszközöket készít.

- ☑ A gyermeket mese- versalkotásra ösztönzi.
- ☑ Képeskönyvek elérhető magasságba helyezi.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ☑ Önálló vers- és mesemondás, a szöveghűség mellett az alkotó fantázia is megjelenik, a bábozást odaillo szöveggel kíséri.
 - ☑ A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor megjelenjenek a versekből, mesékből ismert jelzős szerkezetek.
 - ☑ Önállóan mesélnek, mely feloldja gátlásait és előkészíti a jó tempójú hangsúlyos olvasást.
 - ☑ Az irodalmi művek erkölcsi tanulságait felismeri.
 - ☑ Igénylik a könyvek esztétikumát és belső tartalmi mondanivalóját. („miről szól, miért tetszik?”)
- Ismer és szeret néhány gyermekkönyvet, használja a könyvtárat.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének-zenei nevelés Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül. Az éneklés és a dalos játékok az óvodapedagógus és a gyermekek kezdeményezésére az egész napot áthatják. A zene, a ritmus, a mozgás elválaszthatatlan a különböző zenei tevékenységekben. Elsősorban a közös éneklés, a közös mozgás jelenti a legnagyobb élményt. A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat. Énképük pozitív irányba fejlődik. Olyan készségeket fejleszt, amelyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

Feladatok:

- ☑ érzelmi nevelés az ölbeli játékoktól az énekes népi játékokig
- ☑ zenehallgatás
- ☑ esztétikai nevelés a zenei élményen és a mozgásokon keresztül
- ☑ a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismertetése

☐ fejlettségnek megfelelő hangterjedelem megválasztása

☐ a hallás fejlesztése

☐ ismerkedés a hangszerekkel

☐ ritmusérzék fejlesztése

☐ éneklési készség fejlesztése

☐ zenei anyanyelv elsajátítása

☐ zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése

☐ ismerkedés a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészeti alkotásokkal.

☐

Módszer: A zenei anyanyelvvél, a szókincs bővítésével, a hangok, a ritmus, a zene iránti érdeklődés felkeltésével, a befogadásukra való képesség megalapozásával, a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának, szépségének és a közös ének örömeinek felfedezésével, esztétikai fogékonyság, igényesség, a zenei ízlés kialakításával, közös éneklés ösztönző erejének segítségével zenei tehetségüket szeretnék kibontakoztatni.

A hangadásra kevésbé jártas gyermekek is sikerélményhez jutnak a ritmusok megjelenítésekor, játékokban, mondókák megismerésekor.

Eszköz: Elsődleges eszköz az óvodapedagógus és gyermekek hangja, érzékszervei.

A tiszta, megfelelő hangmagaságban való énekléshez használni kell a hangvillát, mert nem megengedhető a gyermekek hangterjedelmét megerőltető dalkezdés.

A bábok segíthetik a zenei nevelést, akár a szimbolikus eszközök. A ritmushangszerek kiválasztásakor ügyelni kell arra, hogy ne legyen zavaró a hangok sokasága, mert ritmus, egyenletes löktetés vendéghangok megszólalásával nem érzékelhető tisztán.

Az óvodapedagógusok bátran használják a vonós, ütős, fúvós hangszereiket zenehallgatáskor. Eredmény a közös többszólamú zenehallgatás, ünnepi megemlékezés és a lehetőségek megteremtésével év közben.

Óvodapedagógus feladata:

Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

3-4 évesek:

A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.

A játékok elsősorban kétszemélyes jellegűek, illetve egyszerű utánozó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.

6-8 mondóka, ölbéli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal

4-5 évesek:

A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat.

A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó.

4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal

5-6-7 évesek:

A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet a félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is.

Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok.

4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illőműdal

☑ Az óvodában játszható népszokásokhoz tartozó zenei tartalmak válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, Márton-nap, farsang, kiszézés, húsvét, pünkösdlő, lakodalmas.

☑ Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.

☑ A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.

☑ Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.

☑ Friss levegő biztosítása.

☑ A térformák alakításához elegendő hely megteremtése.

☑ A játékok hangulatának megfelelő változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.

Óvodapedagógusi feladatok korcsoportonként, a hallás – és ritmusérzék fejlesztése terén:

3-4 évesek csoportjában

Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halkhangoskülönbségek felismertetésével.

Motívum-visszhang, egyszerű

dallammotívumok visszaénekeltetésével.

Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok

felismertetése és megkülönböztetése.

Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés,

tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével,

játékosmozdulatokkal.

Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása.

Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek

használatának bemutatása és gyakoroltatása.

Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és

énekelt –visszatapsoltatása.

4-5 évesek csoportjában:

Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével.

Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és tapsformájában.

Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel ,dallambújtatással fejleszti.

Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természethangjainak felismertetése.

Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket.

Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.

Táncos jelleg mozdulatok alakítása.

Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és finommozgás alakítása.

Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése.

Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.

5-6-7 évesek csoportjában:

Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.

Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.

Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.

Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.

Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.

Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében.

Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmusmegkülönböztetésével és összekapcsolásával.

Dallam felismertetése a dal ritmusáról.

Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.

Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése ,változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.

Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.

Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan és a több pár egymáshoz igazodjon.
Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
Dallamotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal .
Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés –felelet játékra.

3-4 évesek csoportjában:

Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halkhangoskülönbségek felismertetésével.
Motívum-visszhang, egyszerű dallamotívumok visszaénekeltetésével.
Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése megkülönböztetése.
Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal.
Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása.
Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása.
Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt –visszatapsoltatása.

4-5 évesek csoportjában:

Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével.
Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában.
Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújttatással fejleszti.
Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése.
Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket.
Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.
Táncos jellegű mozdulatok alakítása.
Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és finommozgás alakítása.
Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése.
Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.

5-6-7 évesek csoportjában:

Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.
Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.
Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belsőmotívumról.
Dallambújttatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.
Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.

Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében.

Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.

Dallam felismertetése a dal ritmusáról.

Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.

Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatostérformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.

Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.

Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan és a több pár egymáshoz igazodjon.

Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.

Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.

Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés –felelet játéokra.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ☐ Örömmel, szívesen játszanak dalos játékokat.
- ☐ Bátran énekeljenek, akár egyedül is.
- ☐ Korukhoz képest tisztán énekeljenek.
- ☐ Zenei érzékenységük, fogékonyságuk életkorának megfelelő.
- ☐ Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- ☐ Mozgásuk esztétikus, ritmust követő.
- ☐ Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodalitása fejlett.
- ☐ Szívesen hallgatnak zenét.
- ☐ Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- ☐ Felismerik néhány hangszer hangját.
- ☐ Maguk is képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- ☐ Ismerik a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti

szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Törekszünk a gyermeki alkotások – az óvoda által kínált közösségi téren – bemutatására és a tehetségek bátorítására.. A vizuális tevékenykedés feltételeit a nap folyamán állandóan biztosítjuk. Lehetőséget biztosítunk a rajzoláshoz, festéshez, kézimunkához, mintázáshoz, kézművességhez, építéshez, képalakításhoz. A csoportszoba színvilága és a berendezési tárgyak legyenek mértéktáróak, ízlésesek. A csoportszoba külső megjelenésében is tükrözze az évszakot. Az óvodapedagógus ízlése követendő példaként hat a gyerekekre.

Feladatok:

- ☐ érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt
- ☐ szokásrendszer alakítása
- ☐ különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, megismertetése
- ☐ az alkotás örömeinek megtapasztalása, önkifejezésre ösztönzés
- ☐ esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítása
- ☐ térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása
- ☐ a finommotorika fejlesztése
- ☐ érzelmek, gondolatok megjelenítése a gyermeki alkotásokban
- ☐ műalkotás-elemzés, ismerkedés népművészeti elemekkel

7.5. Művészeti nevelés

A művészeti nevelés magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére valamint a gyermekek alkotó tevékenységre való nevelését. A komplex élményre helyezzük a hangsúlyt. Az irodalom, a zene, a mozgás, az önkifejezés együttessége a teljes személyiséget érinti. A művészeti nevelés során a gyermek átélhet érzelmeket, az empátia érzését, esztétikumot. A művészet a kommunikáció sajátos formája.

Általa nyitottá válik a környezetében lévő esztétikai élmények, a népi kultúra és más népek kultúrájának befogadására.

Segíti az észlelést, a szem-, kéz koordinációját és a megfigyelőkészséget, a kreativitás fejlődését, az érzelmi intelligencia alakítását, a gondolkodást, az ítélőképesség formálását, a kommunikációs készségek fejlődését.

A közös tevékenységek, élmények biztosítása és az egyéni önkifejezés segíti a szociális fejlődést. Az ezen területen végzett tevékenységek közös jellemzője a szabad önkifejezés.

Módszertani alapelvek:

- ☐ Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű anyag, eszköz.
- ☐ A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmű legyen.
- ☐ A gyermeki alkotást kezeljük értéként.
- ☐ A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- ☐ Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- ☐ Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézi munka közösségformáló ereje. Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.
- ☐ Vegyük figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket. Nem kell (és nem is lehet) egy szintre hozni őket.

Módszer: Figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség az ábrázolási eszközök megosztásában. Értékek felfedezése a társak munkáiban. Aktív közreműködés a környezet szépítésében. Vizuális tapasztalatok előhívása alkotás közben.

Eszköz: Nagyon fontos a természetes anyagok – bőr, szőr, toll, leveles ágak, gyökerek, száraz, termések, kövek, kavicsok, homok és talaj, – használata, ezek tüzetes megfigyelése. A papírok (selyem-, csomagoló-, hullámpapír, írólap, rajzlap, karton, papírszalvéta, dobozok) könnyű alakíthatóságuk miatt kedvelt manuális anyagok. A gyúrható anyagok: agyag, vizes homok, lisztgyurmák, színes gyurmák nagyon jól fejlesztik a kéz finommozgásait. Kitűnően alkalmazhatjuk a színes és igényes könyveket, képeket, képeslapokat.

Színezéshez használt anyagok: bogyók, levelek, vásárolt színezők: festékek, (víz és tempera) kréták, ceruzák. Gyöngyök: fa, üveg, agyag, termés, műanyag. Ragasztók: csiriz, főzött ragasztók, (tapétaragasztó) csíkragasztók. Egyéb eszközök: drótok, anyagok, madzagok és zsinórok, vágóeszközök, szűrőeszközök, simítóeszközök, kaparóeszközök. Igényes zenei anyag-válogatás (népdalok, klasszikus zenék, kortárs zenei alkotások). Irodalmi alkotások a népi kultúra elemeiből és a kortárs irodalmi alkotásokból.

Az óvónő feladatai:

- ☐ tudatosan, tervszerűen fejleszt minden tevékenységben
- ☐ műveltségterületek megválogatása
- ☐ alkalmas hely kialakítása a csoportszobában a zenei és irodalmi alkotások befogadására
- ☐ esztétikai ismeretek közvetítése, esztétikai élmény nyújtása
- ☐ a gyermekek alkotótevékenységének megszervezése, a feltételek biztosítása
- ☐ Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- ☐ Az ábrázolás munkaeszközei a gyermekek által elérhető helyen legyen.
- ☐ Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- ☐ Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőköpeny használata, kézmosás, védő asztalterítő...

- ☐ A higiénias szokások betartását figyelemmel kíséri.
- ☐ A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáját, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- ☐ A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás és gyöngyfűzés alapjait.
- ☐ Az 5-6 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. Mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- ☐ Az óvó bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, a lakóhelyükhöz közeli műemlék épületeket – pl. Nádasdy-vár és Múzeum, Bezerédj Kastély Zsennye...
- ☐ A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- ☐ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- ☐ Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- ☐ Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- ☐ Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- ☐ A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- ☐ Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- ☐ Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- ☐ Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel él a szakszolgálat szakemberei felé.
- ☐ Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- ☐ Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- ☐ A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- ☐ A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A szociális és valóságos térbe egyaránt bele tudja magát helyezni. Finom és makro mozgása összerendezett. Oldalisága kialakult. Ceruzafogása megfelelő, szem-kéz koordinációja összehangolt. Különbséget tesz hangerő, hangmagasság, hangszín, beszéd és beszédhangok között. Vereseket, mondatokat, szavakat egyenletes ritmusban eltapsol. Tevékenységében megjelenik képzeletének gazdagsága, kreativitása. Nyitottá válik a kulturális és egyetemes értékek befogadására. Fejlődik problémamegoldó készsége, önkifejezése, érzelmi intelligenciája, szociális képessége.

7.6. Mozgásfejlesztés

A testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület az egészséges életmódra nevelés, a gyermekek mozgásfejlesztése, mozgásigényének kielégítése. A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, kudarcűrő képesség, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A heti kötelező formában megvalósuló testnevelés, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat és a gyermekek mozgásigényét. A mindennapos testnevelés 8-10 perces, vagy az udvaron szabad játék keretében vagy a csoport-, illetve tornaszobában valósul meg a gyermekek spontán kezdeményezésére vagy az óvodapedagógus ajánlásával. A mozgásfejlesztés tartalma az életkornak megfelelő anatómiai, pszichés és élettani szempontok alapján kerül megtervezésre.

A testnevelés foglalkozások tartalma:

- ☐ utánzó mozgások
- ☐ természetes mozgások
- ☐ mozgásos játékok
- ☐ játékos mozgások
- ☐ prevenciók gyakorlatok szerekekkel
- ☐ udvari játékok, felszerelések, terepviszonyok kihasználása
- ☐ az eltérő mozgásigényű gyermekek mozgásigényének kielégítése

A mozgásfejlesztés tartalma:

- ☐ mozgáskoordináció
- ☐ pszichés reakciókészség
- ☐ térbeli tájékozódó képesség
- ☐ erő és állóképesség fejlesztése

Az óvónő feladatai:

- ☐ mozgásöröm átélése az óvodai nevelés minden napján, mozgásigény kielégítése
- ☐ egészséges életmód kialakítása
- ☐ tudatos mozgásfejlesztés szabad levegőn
- ☐ testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése
- ☐ mozgásos játékok beépítése
- ☐ változatos eszközök alkalmazása
- ☐ nagymozgás és finommotorika fejlesztése, fegyelmezett mozgás elősegítése

☐ harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

☐ baleset-megelőzés a megfelelő környezet biztosításával

☐ erkölcsi nevelés

☐ tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba

A gyermekek mozgáskészsége és mozgásigénye eltérő, ezért differenciálni kell.

☐ időtartamban

☐ mennyiségben

☐ mozgástempóban

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Óvodáskor végére a gyermek testarányai megváltoznak, teste arányosan fejlett. Jól terhelhető, megfelelő állóképességgel bír. Mozgása összerendezett, harmonikus. Mozgáskoordinációja és finommotorikája nagymértékben fejlődik. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.

7.7. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek érdeklődése és aktivitása során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, tárgyi környezetről és ez által összefüggéseket tár fel formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A felfedező, kereső, probléma érzékeny gyerek megtapasztalja a természeti és társadalmi környezetben lezajló jelenségeket, történéseket, így sokféle információ birtokába juthat. A társas és szabályjátékok segítségével változó körülmények között alkalmazhatják a gyerekek a természeti társadalmi és matematikai tapasztalatokat. Képeskönyveket, tablókat, albumokat készítenek, amelyek a megfigyelések rendszerezését szolgálják. Az óvoda udvara, a családok otthona, a lakóhely, a helyi hagyományok, a szülők munkahelye mind a megismerés forrásai, amelynek megismerésében, feltárásában az óvodapedagógus segíti a gyermekeket és ebben a szülők részvételét is támogatja.

Feladatok:

☐ rendszeres megfigyelő séták, kirándulások szervezése

☐ ismeretek gyűjtése évszakokról, jelenségekről, növényekről, állatokról

☐ a környezet megismerésére, védelmére nevelés

☐ környezettudatos magatartás kialakítása

☐ biztonságos életvitel és környezetkultúra szokásainak kialakítása

☐ a környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerzett matematikai tapasztalatok integrálása

- ☐ a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése
- ☐ a közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés
- ☐ az önálló döntésképeség, véleményalkítás fejlesztése a társaival való kapcsolatában és a környezetalakításában
- ☐ ismerkedés épített környezettel, műalkotásokkal

Eszköz: A környezeti jelenségek bemutatása, megfigyelése és az okok tapasztalati úton keresztül való feltárása külön felszereltséget igényel. Ilyenek: a különböző edények, mérleg, nagyító, vonalzó, mérőszalag, a kertgondozás eszközei, hangfelvételek, videofilmek, bemutató táblaképek, anyag és színminták, óra, stb. A megfigyelő séták, kirándulások szervezéséhez "túrafelszerelés" szükséges. A környezettudatos magatartás alapozásához, alakításához speciális játékok, udvaron szelektív hulladékgyűjtők, stb.

Óvodapedagógus feladata:

- ☐ Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- ☐ A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- ☐ Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- ☐ Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- ☐ Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- ☐ Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes és a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, megtanítja ezek tiszteletére, védelmére a gyermeket.
- ☐ Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- ☐ Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- ☐ A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- ☐ Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- ☐ Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. A hulladékkezelés, szelektálás.
- ☐ Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- ☐ A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki – ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- ☐ Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.

- ☐ Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- ☐ Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- ☐ A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérges, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- ☐ Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- ☐ Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- ☐ Múzeumlátogatásokat szervez.
- ☐ Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

7.8. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodában minden helyzetben és tevékenységben adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

☐ tárgyak, személyek tulajdonságainak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, hozzárendelése, összemérése, számlálása tevékenységben spontán helyzetekben a játék szabadságát biztosítva, a direkt beavatkozást elkerülve

☐ tájékozódása térben, téri irányok ismerete

☐ mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás

A csoportszobában elhelyezett eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok különbségek felismertetésére, sorba rendezésre, csoportosításra, matematikai műveletek végzésére. A matematikai ismereteket bármely tevékenységben lehet bővíteni, társasjátékokban, szabály- és szerepjátékokban, élethelyzetekben. A halmazalkotást a hozzárendelést a gyermekek egész nap gyakorolhatják a játékeszközök használatával, a becslésekre mérésekre a mérőeszközök használatára bármely tevékenység alkalmas a nap folyamán. A felajánlott tevékenységekben a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, kísérletezhetnek, próbálkozhatnak.

Módszer: A megtapasztalás, megélés, átélés, megfigyelés, beszélgetés, magyarázás. Megfelelő módon a pedagógus szabadsága itt is érvényesülhet, az eszközök a természetből és a környezetünkből adódnak.

Eszköz: Mértani testek, sík - mértani lapok, fejlesztő játékok, logikai készlet, színes rudak, dominó, a csoportszoba játékeszközei.

Óvodapedagógus feladata:

- ☐ A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- ☐ Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- ☐ Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- ☐ A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- ☐ Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- ☐ A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- ☐ Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- ☐ A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- ☐ Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- ☐ A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- ☐ Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- ☐ A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- ☐ A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ☐ Logikus a gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelőek.
- ☐ Problémamegoldó készsége jó.
- ☐ Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- ☐ Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- ☐ Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
- ☐ Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent....
- ☐ Helyesen használja a névutókat.
- ☐ Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- ☐ Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- ☐ Képes részekből az egészet kirakni.
- ☐ Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest)

☐ Van tapasztalata a tükörképről, szimetriáról.

☐ Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

7.9. Munka jellegű tevékenységek

A nap folyamán bármely tevékenység során van lehetőség munkavégzésre. Gyermekek először saját szükségleteik kielégítése érdekében dolgoznak, később az óvodapedagógus közreműködésével már külső cél érdekében is szívesen vállalnak munkát. A gyermeki munka tudatos irányítása az óvónőtől szervezést együttműködést igényel, melyen fontos a gyermekek folyamatos, konkrét saját magukhoz mérten fejlesztő értékelése.

Feladatok:

☐ Az önkiszolgálás:

o öltözködés

o testápolási teendők

o étkezéssel kapcsolatos tevékenységek

☐ A közösség érdekében végzett munka

o csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok

o a naposi tevékenység

☐ Az alkalmasszerű munkák és egyéni megbízatások

o segítség a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek

o a környezet rendjének biztosítása

o egyéb megbízatások teljesítése

☐ Az évszakoknak megfelelő tevékenységek

o csoportszobában

o udvaron

o az óvoda környezetében

A leggyakoribb munka jellegű tevékenységek:

☐ az óvodai életet végig kíséri az önkiszolgáló munka, amiben fejlődik a gyermek feladattudata, önfegyelme, önállósága és kitartása

☐ a játékban megjelenő önmaguk és társaik szükségleteit kielégítő munkákat önként vállalják

☐ a csoporthagyományok vállalásához kapcsolódó munkák (ajándékok, meglepetések készítése, ünnepi készülődések, a terem takarítása, díszítése, átrendezése)

☐ növények rendszeres ápolása, gondozása

☐ önként vállalt alkalmi megbízatások, naposi feladatok

☐ játékfajtákkal azonos munkák (eszközök megjavítása, barkácsolás)

Kiemelt feladatunk az emberi munka jelentőségének, értékének és az alkotás szépségének bemutatása.

Támogatjuk a gyermekek próbálkozásait, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

Módszer: Munkavégzés ösztönzése, értékelése, a kötelezettségvállalás fejlesztése.

Eszköz: A gyermekméretű eszközök beszerzése és állandó „munkahely” biztosítása.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

☐ Önkiszolgáló tevékenységek:

o A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.

o Étkezésnél helyesen használják a kanalat, a kést, villát, merőkanalat, szalvétát.

o Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.

o Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

☐ Alkalomszerű munkák

o Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.

o Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.

o Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

☐ Közösségi munkák

o A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.

o Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.

o Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.

o Felelősi munkákat szívesen vállalnak (például mosdó, élősarok) és önállóan teljesítik.

o A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).

o Vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat.

o Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

☐ A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

o A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.

o Szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában, udvaron egyaránt.

o Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

A munkafajták helyszínei

A munkafajták lehetőségei:

Épületen belül: pl. terítés, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés - szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás, rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele
rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogasra akasztása.

Épületen kívül: pl. virágöntözés, ültetés, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, járda söprögetése

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben, idő- és szervezeti keretben megvalósuló tevékenység. A játék a tanulás alapvető formája. A tanulás a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség. A tanulás során a problémamegoldás fejlesztésének képességére törekszünk. A problémamegoldás önállóságot feltételez, aktivizál, sokféle lehetőség közül kell választani. Támogatjuk az önálló megoldásokat, próbálkozásokat, a kreatív gondolkodást, amely eredeti, játékos és ötletes. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Feladat:

- ☐ elsődleges a tevékenységhez kötött tanulás, az egyéni adottságok figyelembevétele, az optimális terhelhetőség és a motiválás
- ☐ az óvodapedagógus úgy tervezi meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervekre hassanak: látás, hallás, mozgás, verbális kommunikáció, stb. együttesen szolgálják a tanulást
- ☐ építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire
- ☐ cselekvő, gondolkodtató tevékenységek tervezése
- ☐ jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati problémamegoldás
- ☐ fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése
- ☐ megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása
- ☐ a gyermekek kompetenciájának fejlesztése
- ☐ a tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges

☑ tehetségigére utaló tulajdonságok megléte esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges

☑ az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel kell, hogy segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, tanulását

☑ jelenjen meg a differenciált feladatadás

9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Integráció, inklúzió:

„A gyermek olyan, mint a pillangó a szélben: egyesek magasabbra szállnak, mint mások, de mindegyikük legjobb tudása szerint repül. Miért hasonlítanánk hát össze őket?

Mindegyikük más, mindegyikük különleges, mindegyikük gyönyörű!”

Az inkluzív pedagógiai szemlélet pedagógusaink mindennapi nevelő munkájának része. A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori, valamint személyiségéhez igazodó. A csoportban folyó nevelő-fejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik. A preventív pedagógiai munka a későbbiekben kialakuló nehézségek megelőzésére szolgál, mely a gyermekek óvodába való érkezésétől az iskolakezdésig tart. Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia. Ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai háttérét.

Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása. Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége. Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek.

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

☑ sajátos nevelési igényű gyermekek

☑ kivételes képességű gyermekek

☑ nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek

☑ halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

☑ különleges ellátást igénylő gyermekek.

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. A felzárkóztatás, illetve korrekció a fejlődésben észlelt esetleges töréspontoktól kezdődően – különösen a plusz egy évet óvodában maradó gyermekek esetében – a

megfelelő módszerek alkalmazásával ,a lehető legoptimálisabb fejlődés megvalósulását tűzi ki célul és egészen az iskolakezdésig tart. Ebben fejlesztő szakemberek is segítik az óvodapedagógusok munkáját.

Feladataik:

- ☐ gyermekek képességeinek felmérése
- ☐ a fejlesztési terv elkészítése
- ☐ folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal
- ☐ konzultáció a szülőkkel
- ☐ konzultáció az egyes fejlesztő szakemberek között (logopédus, szakszolgálat munkatársai)

Programunk felfogása szerint:

- ☐ minden kisgyerek fejleszthető.

- ☐ gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával és lehetőségeivel.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- ☐ A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás).

- ☐ A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.

- ☐ A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (gyógypedagógus, logopédus) útmutatásait.

- ☐ Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

- ☐ Differenciálásnál a célunk:

Óvodásaink bejárassák saját, belső tanulási útjaikat - öndifferenciálás az egyéni fejlődés szolgálatában. Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon bontakozni.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye

körül.

Egyéni, differenciált bánásmódhoz szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakítása az óvodapedagógussal és a fejlesztést biztosító szakemberekkel.

☐ Tehetséggondozásban célként fogalmazzuk meg az óvodába bekerülő gyermekek kiemelkedő adottságainak, hajlamának felismerését és a tehetséggondozást.

Feladatunk: A „tehetségígéret” erős oldalának fejlesztése. A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területeinek erősítése. Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése. Feltöltődés, pihenés, „elvonulás” lehetőségének biztosítása.

A tehetséggondozáshoz fontos a nevelőknek és szülőknek egyaránt tudni, hogy a tehetség a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képesség, amely által az emberi tevékenység egy – több területen az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

Tehetségígérethez utaló tulajdonságok: kérdezősködés, kíváncsiság, tapadó, koncentrált figyelem, alapos megfigyelőkészség, jó vagy tartós emlékezet, gyors felfogás, élénk, főleg játékban megmutatkozó képzelőerő, kreativitás: feladatok többféle megoldása, gondolkodásbeli rugalmasság, találékonyság, eredetiség.

A tehetség – tulajdonságok léte jelzi, hogy nagyobb figyelmet, egyéni fejlesztést igényel a gyermek.

Módszer:

Fontos a módszerek helyes megválasztása:

☐ A szervezeti keretek és formák fokozatos bevezetése, folyamatos alakítása.

☐ A közvetett irányítás előtérbe helyezése.

☐ Az egyén és a gyermekközösség differenciált összhangjának megteremtése.

☐ Felszerelési tárgyak, taneszközök, anyagok közös gyűjtése, a speciális fejlesztést szolgáló játékok önálló és segített használata.

A kisgyermekkorban tanulásban fontos szerepe van a manipuláció lehetőségének, az érzékelés – észlelés és a mozgás összekapcsolásának. Többféle módszer egyidejű alkalmazása, sokféle és speciális eszköz használata, átgondolt tervezés és szervezés jellemzi az óvodások tanulását.

Szükséges az érdeklődés, a figyelem, az akarat, az örököltetés, a tanulási szándék erősítése, a személyre szabott motiváció alkalmazása.

Eszköz: felszerelési tárgyak, eszközök, különböző anyagok, félkész eszközök gyűjtése, speciális fejlesztést szolgáló játékok biztosítása.

Óvodapedagógus feladata:

- ☐ A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- ☐ Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- ☐ Szokások alakítása utánzásos minta – és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- ☐ Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- ☐ A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- ☐ Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapi feladatokra.
- ☐ Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- ☐ Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- ☐ Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ☐ A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- o Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása).
- o Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális).
- o Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).

☐ A fejlesztést célzó pedagógiai feladatok:

- o A tehetség és megjelenési formájának felismerése.
- o A gyermek segítése a továbbfejlődésben.
- o Speciális szükségleteinek kielégítése.
- o Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése.
- o A szülő segítése gyermeke nevelésében.
- ☐ Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és az óvodavezetőnek.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ☐ A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- ☐ Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.

☐ A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek.

☐ A részképeség – és tanulási zavarral küzdő gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.

☐ A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

9.1. Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése

A törvényi kötelezettségnek eleget téve óvodai nevelő-fejlesztő munkánk a különleges ellátást igénylő gyermekek gondozására is figyelmet fordít. Ők azok a gyermekek, akik nem sajátos nevelési igényűek, de egészségi állapotuk miatt (diabétesszel, ételallergiával, asthma stb.) különleges ellátást igényelnek. E gyermekek megfelelő gondozása az egészségi állapotuk teljes körű megismerése, illetve szükség esetén a gondozásukra vonatkozó képzés elvégzése alapján valósul meg, szoros együttműködésben a szülőkkel és szükség szerint a kezelő szakorvossal.

9.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A jogosan felmerülő társadalmi elvárások alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése is feladatunk, vagyis az ép fejlődésmenetű gyermektársakkal való együtt nevelkedés lehetőségének biztosítása. A közösen megélt óvodai élmények elősegítik a gyermekek szociális érzékenységének és szociális képességeinek, érzelmi intelligenciájának fejlődését, a későbbi társadalmi életük pozitív alakulását. Az elfogadás és a közösséghez tartozás érzésének megélése, és az előítélet mentes személyiségformálás óvodás korban, vagyis a legszenzitívabb korban kell, hogy elkezdődjön. Az óvodai nevelés keretein belül minden óvodapedagógus és nevelő munkát segítő ezzel a szemlélettel látja el a mindennapi nevelőmunkát. A fejlesztő munka mind tartalmában, mind az alkalmazott módszerek és szakemberek tekintetében speciális eljárások alkalmazását indokolja.

Óvodánkban logopédus és gyógypedagógus segíti a speciális fejlesztést igénylő gyermekek ellátását.

Az a gyermek sajátos nevelési igényű, aki a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján:

☐ testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos

☐ pszichés fejlődés zavarai miatt a tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Célunk: a gyermekek – sajátos nevelési igényükből adódó – hátrányait a pedagógiai munka során csökkentjük. A környezetet úgy alakítjuk, hogy a gyermekek képességei a lehető legoptimálisabban fejlődjenek.

Az óvodapedagógus feladatai:

☐ prevenció és korrekciókat

☐ felmerülő problémák azonnali felismerése, szakirányú ellátást biztosító szervezettel való kapcsolat felvétele

☐ egyéni bánásmód

☐ a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése

- ☐ képességekhez mért intenzív fejlesztése
- ☐ megfelelő módszerekkel történő ismeretátadás, ismeretszerzés biztosítása
- ☐ szociális és egyéni képességek fejlesztése
- ☐ észlelési funkciók fejlesztése
- ☐ aktív kommunikáció biztosítása
- ☐ egyéni fejlesztési terv készítése
- ☐ speciális eszközök és módszerek alkalmazása
- ☐ kapcsolattartás a fejlesztő szakemberekkel
- ☐ szoros együttműködés a szülőkkel.

9.3. Tehetséggondozás

Az óvodai nevelés a 3-7 éves gyermekek központba helyezését, fejlesztését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását tekinti elsődleges feladatának. A gyermek fejlődő személyiségét, a belső fejlődés sajátos, egyéni törvényszerűségei, genetikai adottságai és a környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ezt a fejlődést az óvodai nevelés tudatosan, tervszerűen a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve segíti és játékos módon felkészíti őt az iskolára, a társas közösségi életbe való beilleszkedésbe. A tehetség a személyiség alapvető vonása amely lehetővé teszi a jó képesség magasabb szintűvé alakítását. A kreativitás az a képesség, amely az óvodai nevelés során a leg-szemetűnőbben a játékban ismerhető fel. Az ilyen gyermek aktív, különleges dolgokat alkot, nem a megszokott szabályok szerint cselekszik és a végeredmény mindig fantasztikus.

A gyermek tevékeny lény, ezért a fejlesztés tartalma mindig tevékenységben, tapasztalás útján sikeres, hiszen szemléletes, képszerű gondolkodásuknak ez a legmegfelelőbb.

A cél mindig az önállóan tevékenykedni akaró, tudó, boldog személyiség elérése. A kiemelkedő képességű, kreatívan tevékenykedő gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. Feladatunk megelőzni a tehetség ígéretes elkallódását, felismerni az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket.

Feladataink:

- ☐ felismerni a kreatív gyerekeket
- ☐ ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- ☐ kielégíteni szükségleteiket (megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági)
- ☐ segíteni az önmagára találásban, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- ☐ az elkallódások elhárítása
- ☐ harmonikus fejlesztés
- ☐ a kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

☐ különböző helyzetekben segítség nyújtása

Az óvodapedagógus hagyja a gyermekeket önállóan alkotni. Dicséri, mindig újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja. Segít, hogy elképzelését megvalósítsa. A képességeit fejlesztő feladatokkal erősíti meg.

A szülőkkel való konzultálás, a jó kapcsolat nagyon fontos, hiszen a szülő önmagában látja gyermekét, míg az óvodapedagógus más helyzetekben, szituációkban a csoport részeként, a társakhoz való viszonyában, így az iskolaválasztásban is előnyös az együttműködés.

A tehetségfejlesztés két síkon történhet:

☐ óvodai csoportban

☐ kiscsoportos kreativitást fejlesztő tehetséggondozás keretében

9.4. Logopédiai fejlesztés

Óvodánkban folyamatos logopédiai munka folyik, amit a szakszolgálat utazó logopédusa lát el.

Szeptemberben méri fel, az újonnan érkező gyermekek beszédállapotát valamint a már előzőekben is óvodánkba járt gyermekeknél a spontán fejlődést vagy stagnálást. E felmérés alapján tájékozódunk a fejlesztést igénylő gyermekek számáról, beszédhibájuk súlyosságáról. Ha indokoltnak látjuk évközben kiegészítő vizsgálatokat javaslunk. Esetlegesen kezdeményezzük a gyermek neurológiai, audiológiai, fül – orr – gégészeti szakirányú megfigyelését.

A logopédiai munka célja, hogy a gyermekek az óvodában töltött évek alatt beszédfejlettségük területén elérjék az iskolába lépés követelményének mértékét.

Feladatok:

☐ az óvodába járó gyermekek nyelvi- és beszédfejlettségének szűrése

☐ a fejlesztést igénylő gyermekek logopédiai vizsgálata

☐ a kiszűrt gyermekek logopédiai foglalkozásának megszervezése

☐ egyéni fejlesztési terv készítése az arra rászoruló gyermekeknél

☐ a gyermekek személyiségének pozitív irányú fejlesztése

☐ a foglalkozások dokumentálása a logopédiai munkanaplóban

☐ kapcsolattartás szülőkkel és a gyermekeket nevelő más szakemberekkel

A logopédiai foglalkozások keretein belüli főbb feladatok:

☐ a fonémahallás fejlesztése

☐ a helyes artikuláció kialakítása

☐ a finommotorika fejlesztése

☐ a verbális figyelem és az akusztikus emlékezet fejlesztése

☐ a gondolkodás és a beszéd összhangjának kiépítése

A logopédiai fejlesztés keretébe tartozó terápiák:

☐ hadarás

☐ pöszesség

☐ dadogás

☐ orrhangzós beszéd

☐ afázia

☐ hangképzési zavarok

☐ gége nélküli beszéd

☐ halláscsökkenésből adódó beszédzavar

☐ akadályozott és megkésett beszédfejlődés

☐ olvasás-, írás-, számolás zavar

A beszédhiba vagy beszéd fogyatékoság súlyosságát figyelembe véve a gyermekek heti egy-kettő alkalommal vesznek részt beszédjavító foglalkozásokon.

10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége belső érése, a családi nevelés valamint az óvodai nevelési folyamat eredményeként óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, óvodából iskolássá szocializálódik. Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek az érzékelés és az észlelés tovább differenciálódik. Az iskolaérettségnek testi, pszichés és szociális kritériumai vannak, ezek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán fontos és szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Testi fejlettség:

Az egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, testarányai megváltoznak.

Teste arányosan fejlett, teherbíró. Megkezdődik a fogváltás. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorikája. Mozgása harmonikus, összerendezett. Szándékosan képes irányítani mozgását és testi szükségleteinek kielégítését.

Pszichés fejlettség:

A pszichésen egészséges gyermek rendelkezik az önkéntelen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés képességével. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem. Növekszik figyelmének terjedelme, tartalma. Könnyebben képes azt megosztani és átvinni. Szemléletes és képi gondolkodása kialakulóban van.

Gondolatait és érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Beszédében minden szófajt használ. Tisztán ejti a magánhangzókat és a mássalhangzókat.

Megfelelő ismeretetekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Felismeri a napszakokat. Az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseket átlátja. Mennyiség- és számfogalma kialakult, relációkkal tisztában van.

Szociális érettség:

Óvodáskor végére a gyermek több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítést.

Képes a feladatok egyre eredményesebb elvégzésére. Feladattudata, feladattartása kialakulóban van. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és társaival. Az óvodai nevelési folyamat célja az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális végzettségű szakemberek segítségével elérhető az a fejlettségi szint, melyet az iskola elvárásként jelöl meg.

11. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelem és a prevenció nem csak a gyermekvédelmi felelős feladata, kötelessége, hanem valamennyi óvodapedagógusé is. Fontos mozzanata az óvodapedagógus és a gyermek folyamatos személyes kontaktusa, amelyben újra meg újra megerősítjük a gyermek szocializációjának pozitív vonásait. A gyermek jogainak érvényesülése, szükségleteinek kielégítése a fejlődésének előfeltétele. A gyermeki jogok érvényesítésének feltétele az, hogy a pedagógus kötelességének érezze azok biztosítását.

Alapvető gyermeki szükségletek:

- ☐ mozgásigény, biológiai-, fiziológiai szükségletek
- ☐ érzelmi biztonság
- ☐ szeretet iránti vágy
- ☐ szociális szükségletek
- ☐ elismerés és dicséret iránti szükséglet
- ☐ tudásvágy, kíváncsiság
- ☐ alkotásvágy, felfedezés iránti vágy
- ☐ az esztétikum iránti szükséglet
- ☐ az önkifejezés önmegvalósítás vágya
- ☐ a szabadság iránti vágy

Az óvoda feladata:

- ☐ biztosítani a rugalmas napirendet, amelyben elegendő idő jut mindenre, biológiai szükségleteit bármikor ki tudja elégíteni

- ☐ biztosítani az őt körülvevő felnőttek gondoskodását, segítőkészségét
- ☐ biztosítani a szabad játék lehetőségét

A gyermeknek joga van:

- ☐ arra hogy saját ritmusának megfelelően éljen
- ☐ olyannak fogadják el, amilyen
- ☐ a términimumhoz
- ☐ ne bánjanak vele felelőtlenül
- ☐ tisztában legyen a lehetőségeivel
- ☐ emberi méltóságához, személyisége méltóságához
- ☐ dicsérethez és elismeréshez
- ☐ a bizalomhoz és az érzelmi biztonsághoz
- ☐ a kísérletezéshez és az alkotáshoz
- ☐ az önkifejezéshez, önmegvalósításhoz
- ☐ a kommunikációhoz
- ☐ arra, hogy kérdéseire választ kapjon
- ☐ segítséget kapjon a tudás megszerzéséhez

A gyermeki szükségletek felismerése és kielégítése az óvodapedagógus egyik legfontosabb feladata.

Az óvodás gyermek élete tele van sikerekkel és kudarccal, örömmel és szomorúságokkal. Egy harmonikus környezetben élő gyermek ezeket az élményeket általában károsodás nélkül feldolgozza. A hosszabb ideig tartó, hirtelen erős testi és pszichés sérülések azonban megzavarják pszichés rendszerének működését. A gyermekben szinte azonnal megfigyelhetővé válik a zavartság, a szorongás és a félelem.

Mimikáján és tevékenységein is észrevehetővé válik a zavar. Az életkori fejlettségtől eltérő viselkedéselemek (erőszakosság, agresszivitás, ellenséges magatartás, türelmetlenség) szintén szembetűnőek. Ezeket a tüneteket mindig komplex módon kell vizsgálni és speciális módon kell kezelni. A gyermek környezetének feltárásában az óvodapedagógus segítségére lehetnek a gyermekekkel, szülőkkel folytatott beszélgetések.

A gyermekvédelmi munka célja:

- ☐ a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása
- ☐ a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése
- ☐ a családban történő nevelésének elősegítése

Az óvodapedagógus feladata:

- ☑ köteles jelezni a gyermekvédelmi felelősnek, a vezető óvónőnek, ha gyermek elbeszélései, viselkedése olyanra enged következtetni, ami fokozottabb figyelmet igényel
- ☑ igyekezzék a szülők bizalmának elnyerésére
- ☑ a családdal együttműködve megszüntessék a gyermekekre ható ártalmakat
- ☑ megvédje a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól, ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat
- ☑ kiemelt figyelmet fordít azokra a gyermekekre kik fejlődését negatív környezeti hatások gátolják
- ☑ A gyermek személyiséglapján feltünteti és folyamatosan dokumentálja az egyéni bánásmódhoz szükséges nevelési feladatokat
- ☑ feljegyzi a családban bekövetkezett változásokat

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

- ☑ a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése
- ☑ a gyermek védelmi feladatok megszervezése és ellátása
- ☑ a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése
- ☑ a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatainak megszervezése
- ☑ a gyermekbalesetek megelőzése
- ☑ kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval, a gyámhatósággal, a rendőrséggel, a családdal foglalkozó szakemberekkel
- ☑ az intézményben jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámát
- ☑ tagja a gyermekjóléti szolgálat által működtetett települési észlelő és jelzőrendszernek, ennek esetmegbeszélésein rész vesz
- ☑ krízishelyzetben kezdeményezheti a team soron kívüli összehívását
- ☑ köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén, a jelzést írásban, esetészlelő lapon közvetlenül a gyermekjóléti szolgálatnak teszi meg
- ☑ figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzatok kapcsolódó rendeleteit

A szülők jogai:

- ☑ igényelni, hogy az óvoda a nevelési programjában és tevékenységében a tájékoztatást és az ismereteket többoldalú módon közvetítse:
- ☑ megismerni az óvoda nevelési programját, házirendjét,
- ☑ tájékoztatást kapni gyermeke fejlődéséről, magatartásáról, nevelésében tanácsot, segítséget kapni,
- ☑ kezdeményezni a szülői munkaközösség létrehozását,
- ☑ a nevelési intézmény szabad megválasztásának joga

A szülők kötelessége:

- ☑ biztosítsa gyermeke – óvodai nevelés keretében folyó – iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson való részvételét,
- ☑ megtegyen minden tőle elvárhatót gyermeke fejlődéséért,
- ☑ elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését.

12.A gyermek egyéni fejlődésének mérési-, értékelési rendszere

Célunk a gyermeki játékszabadság figyelembevételével és tiszteletben tartásával az egyéni képességek olyan szintre történő fejlesztése, hogy a környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, iskolai életre alkalmassá váló gyermekeket neveljünk. Feladatunk a gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése, fejlődési körülmények biztosítása. Minden egyes gyermekhez meg kell találunk azokat az eszközöket módszereket, amelyekkel biztosítani tudjuk fejlődésüket. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermekeik fejlődéséről.

Az óvodai nevelés feladata

- ☑ szociális képességek
- ☑ verbális képességek
- ☑ testi képességek
- ☑ értelmi képességek fejlesztése

A fejlődés nyomon követése:

- ☑ megfigyelési szempontok az óvodapedagógus tapasztalatai és jegyzetei alapján
- ☑ kérdések, beszélgetések, cselekedtetés, feladatok, a gyermek játéka és tanulási tevékenysége alapján, főként spontán, alkalmanként szervezett helyzetekben valósul meg.

Óvodánkban olyan fejlettségi szintet rögzítő mérőlapokkal dolgozunk, amelyekkel biztosítjuk a gyermekek teljes körű mérését, így értékelhetővé válik a gyermekeink fejlődése. A mért adatokat írásban rögzítjük.

Az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, valamint javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

13. A környezeti nevelés elvei

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapvetően működik.

☐ Programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve fejlődést elősegítő

tevékenységeket tartalmaz, a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.

☐ A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhelymegismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).

☐ Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.

☐ A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

☐ A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.

☐ Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, stb.)

☐ Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.

☐ Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, illetve ennek megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)

☐ Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot. Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

- ☐ A gyerekek által használt eszközök vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- ☐ Csoportszobáknak egyéni hangulata, arculata van, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”.
- ☐ Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- ☐ Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a virágos kert.
- ☐ A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.
- ☐ Az udvari játékok környezetbarát anyagból készültek és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékaiknak. Természet adta árnyékos terület, illetve a folyadékpótlás lehetősége biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- ☐ Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak - a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- ☐ A levegő illatosítására gyógynövényeket, illóolajokat használunk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).
- ☐ A szelektív hulladékgyűjtés biztosítása az óvoda épületében (pl. papír, műanyag stb.) megvalósításra vár.
- ☐ A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újra felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- ☐ A papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

14. Az egészségnevelés elvei

Óvodánk mindennapos működésében, kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

- ☐ Az egészséges táplálkozásra.
- ☐ A mindennapos mozgásra, testmozgásra.
- ☐ A testi és lelki egészség fejlesztésére.
- ☐ A bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére.
- ☐ A baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra.
- ☐ A személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánunk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- ☑ A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése.
- ☑ Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- ☑ Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- ☑ Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- ☑ A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobában, udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra.
- ☑ Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- ☑ A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- ☑ A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- ☑ Egész nap folyamán ösztönözzük a gyermekeket ,az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- ☑ A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából, fejlettségéből adódó különbségeket.
- ☑ Délutáni pihenést segíti a szellőztetés, a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- ☑ A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat és az „otthont jelentő” és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- ☑ A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- ☑ A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- ☑ Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.

☑ A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.

☑ Rendszeres egészségügyi szűrés

☑ Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban.

☑ Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodás gyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük, különösen:

☑ Az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál.

☑ Az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során.

☑ A teljesítmények értékelésénél.

☑ Az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során.

☑ A különböző juttatásokhoz való hozzáférés során.

☑ Az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelőst és a határidőt. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

Tárgyi feltételeink:

☑ tornaszoba

☑ fejlesztő szoba

☑ logopédiai szoba

☑ fejlesztő játékok, mozgásfejlesztő eszközök

☑ szakirodalom

Személyi feltételek:

☑ gyógypedagógus

☑ logopédus.

Zárásgondolat:

Az óvodában sokat teszünk azért, hogy minden szeglete és a nap minden perce olyan legyen, amelyben az ide járó gyermekek jól érzik magukat. A gyermekek nyelvén jól értő szakemberekként szeretnénk a ránk bízott gyermekeket elvarázsolni. Csak olyan szabályokat állítunk fel, melyek az eligazodást, a biztonságos együttléte eredményezik és felesleges korlátokat nem szabnak a gyermekeknek.

Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol egy emberként dolgozunk azért, hogy a gyermekeknek, a szülőknek és az alkalmazottaknak egyaránt öröm legyen ide bejönni, jó érzés legyen itt lenni és egy kicsit fájjon elmenni. Ezen gondolatok motiválnak bennünket arra, hogy nap mint nap olyan minőségi óvodai nevelést nyújtsunk, mely minden területen megelégedéssel szolgálja a gyermekek és szüleik igényeit.

Érvényességi rendelkezések

A Pedagógiai Program elfogadása:

2023.10.12.

A Pedagógiai Program 2023. november 27-én lép hatályba.

A Pedagógiai Program felülvizsgálata, módosítása

Felülvizsgálata: évenként, jogszabályi és használhatósági szempontok figyelembevételével.

Módosítása: az óvodavezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület, fenntartó az óvodavezető.

☑ Az óvodába járó gyermekek szociokulturális környezete nagymértékben megváltozik.

☑ A program bevételeinek eredményvizsgálata szükségessé teszi a program módosítását.

☑ A mindenkor hatályos jogszabályok megváltozása.

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni. A Pedagógiai Program nyilvánossága: az óvoda pedagógiai programja nyilvános, az intézményben megtekinthető.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Meggyeskovácsi Óvoda nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a 2023.10.12.
kelt nevelőtestületi határozata alapján, a Meggyeskovácsi Óvoda Pedagógiai
programját elfogadta.

Meggyeskovácsi, 2023.10.12.

óvodavezető aláírása

A Meggyeskovácsi Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője
jóváhagyta.

Meggyeskovácsi, 2023.10.12.

óvodavezető aláírása

A Meggyeskovácsi Óvoda Pedagógiai Programjával a fenntartó, Meggyeskovácsi Község
Önkormányzata egyetértett.

Meggyeskovácsi, 2023. 11. 27.

fenntartó aláírása